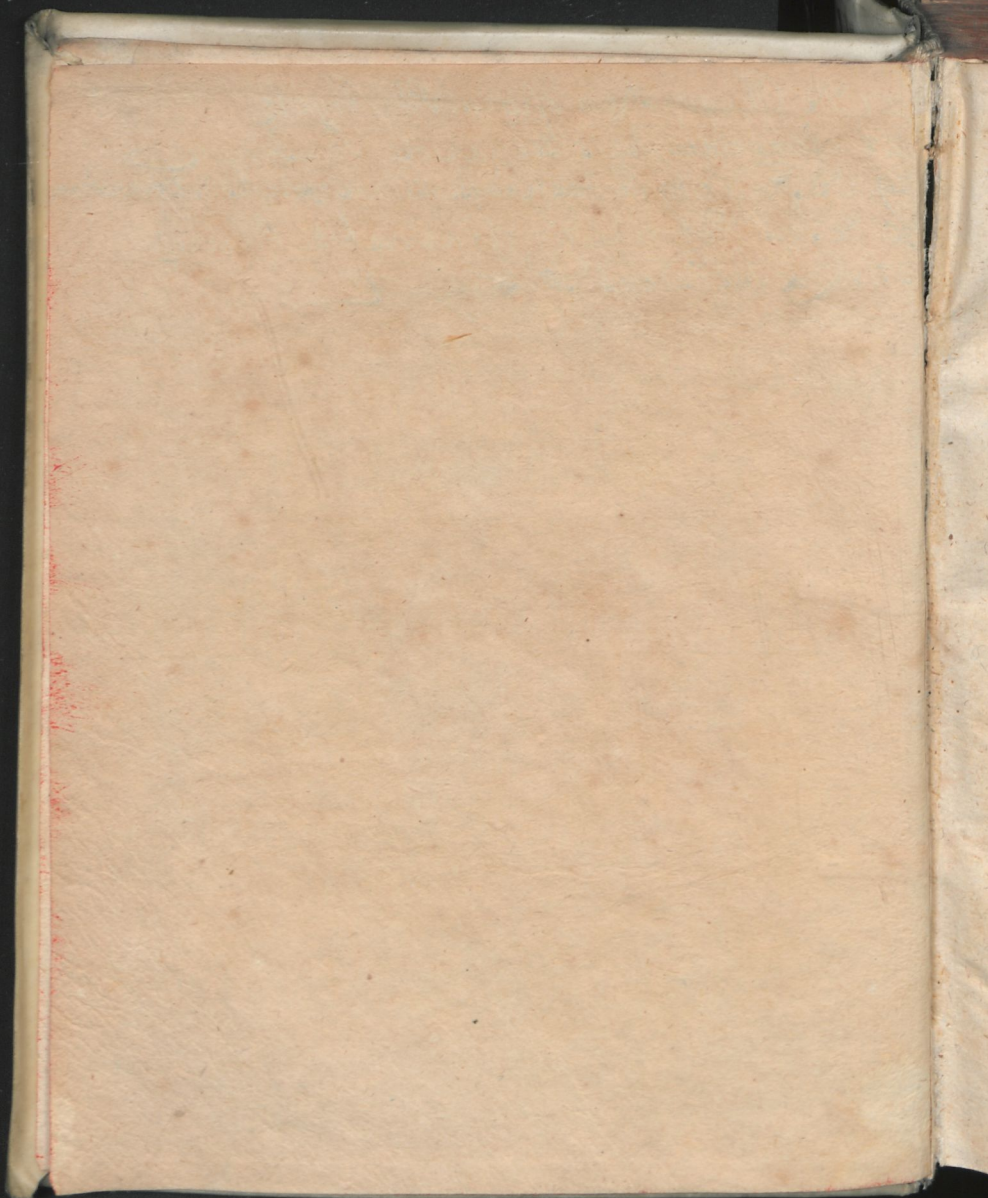

1. De Capitulatione perpetua. P. Wildvogel.
2. De Negotio capitulatione casar. annullatis. P. Stryck.
3. De Donationibus Principum Imperii. P. Ravinskij.
4. De Iudiciariis Cancellariarum prerogativis. P. Berger.
5. De Rege Romanorum. P. Lyncker.
6. De Comitibus Principibus. P. Linckio.
7. De Incrementis urbium Germanicarum. P. Brunnemana.
8. De S. Caf. Maj. et Imperii Iudicio Julico. P. Mauritij.
9. De Collectis et Contributionibus Imperii et Provinciae. P. Gemesig.
10. De Regali Metallifodinarum Jure. P. Horn.
11. De Comitibus S. R. I. Electoralibus. P. Cister.
12. De Juribus Augustae competentibus. P. Stronf.
13. De Jure Octavis. P. Lyncker.
14. De Exemptionibus Imperii. P. Burckhard.
15. De Religione Obsequio. P. Lyncker.
16. De Jure Papali Principum Evangelicorum. P. Stryck.
17. Vindiciae Pacificationis Anabruccensis et Monasteriensis contra
Protestantiam. P. Aut. Lugov. de Montesperato.
18. De Aedificio Praedia Nobilis. P. Müller.
19. De Diffidationibus. P. Schwendendorffer.
20. De Conrado I. P. Ludewig.
21. De Conrado III. G. Arnoto Heber. de Treßkow.
22. Paradoxa Juris Maxime Publici. P. Ludewig.
23. Trausio Supremo Imperio vindicata contra Caspari et Puteanū
Insuperiores Gallos. P. Ludewig.
24. De Jure Postarum Hereditario. P. Zumbertig.
25. Equitum Saxoniarum Jura Singularia. P. Lyfer.
26. De Certamine praesentiae inter Regnum electivum et successivum.
P. Thomafig.

27.
28.
29.
30.
31.

27. De Obsequii Remissione. P. Fryck
28. Memoriale Juris Germanici. P. Berger
29. De Foderitib; Statuum Imperii cum exteris. P. Brunemann
30. De Jure Victoriae diverso a Jure belli. P. Coccej.
31. Lex Succedens. P. Luyck

68.

21

2. D. B. P.
DISSERTATIO HISTORICA

DE
REBUS
A CONRADO

Franciæ Orientalis Rege

TERTIO GESTIS,

quam
SUB AUSPICIO DIVINI NUMINIS
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE PRUSSLÆ, MARCHIONE BRANDENB.
DVCATVS MAGDEB. VICARIO, reliqua.

IN ILLUSTRi FRIDERICIANA

IN AUDITORIO MAJORI

ad diem 17. Octobr. MDCCIX.

publico ac placido Eruditorum examini exhibet

ARNOLDUS HENRICUS

de TRESKOW,

Eques Magdeburgicus.

HALLE MAGDEBURGICA,
Typis CHRISTOPH. ANDREÆ ZEITLERI, Acad. Typ.

ZI.

ILLUSTRISSIMO, EXCELLENTISSIMO
atque GENEROSISSIMO DOMINO,

DN. FRIDERICO

a **Steinberg**

Serenissimi Ducis Brunsvigo-Guel-
pherbitani Consiliario Intimo, Summo Aulae
Mareschallo, Supremo Metallifodinarum Præ-
fecto ac Statuum Ducatus Brunsvicensis
Ærarii Consiliario, Hæreditario in
Brügge & Achen/ &c. &c.

Patrono suo ac Fautori gratiosissimo

*hanc dissertationem ea, qua par est,
devotione offert & dedicat*

Arnoldus Henricus de Treskow
Eques Magdeburgicus.

§. I.

De rebus a Conrado tertio gestis dif-
ferturi ab instituto nostro alienum
fore haud opinamur, si, a quo initi-
um suum ortumque duxerit Noster,
brevibus indagando, Dissertationi
nostræ faciamus initium: Hohen-
stauviorum enim quod attinet ori-
ginem, certum equidem est, eos jam
diu & antiquitate generis & præclaris facinoribus
in Suevia floruisse, attamen hoc unicum tantum, quo an-
tiquius nullum cui fides haberi possit, nobis suppetit de
origine illorum denominationeque testimonium, quod
ipse Nostri uterinus *Otto Frisingensis Episcopus* (a) de iis
perhibet. Quod autem dignitatem, qua majores Con-
radi gavisi sunt, concernit; inter Nobilissimos Sueviæ co-
mites locum eos tenuisse & relatos esse compertum ha-
bemus. Usque dum in Patrem Conradi, cui Friderici
nomen fuit, una cum Sueviæ Ducatu ipsa Ducalis digni-
tas ab Henrico IV *collata fuit*. (b) Cujus non solum fi-
liam in matrimonio habuit, verum etiam de eo tot in-
signibus fortitudinis integræque fidei inprimis contra
Anti-Cæsarem ejus Rudolphum *editis speciminibus* (c) o-
ptime meruerat.

* (4) *

- a) Ita enim de Gest. Frider. I. lib. 1. cap. 7. scribit; *Et tempore comes quidam Fridericus nomine ex nobilissimis Sueviae comitibus originem trahens in castro Stoybe dicto coloniam posuerat. Cujus castri nomen, (quod idem fuisse videtur, quod adhuc hodie in Brisgovia situm Austriacae ditionis est,) ubi sedem fixerat Fridericus, postea in totius familiae cognomen abiit, ac distinguendis illis, qui ex hac illustri gente imperio praeservierunt, ab aliis Regibus ac Imperatoribus commode olim inservivit. Hoc Ottonis Frisingensis testimonium eo plus fidei meretur, quo certius & exploratius est, eum hac ignorare non potuisse, cum ipsius Conradi frater fuerit uterinus. Ipse enim sub initio citati libri capitis decimi annotavit, matrem Conradi Agnetem filiam Henrici quarti secundo matrimonio junctam fuisse Leopoldo Marchioni Orientali, qui ex ea cum aliis hunc Ottonem sustulit.* Id quod nos docet *Conradus Urspergensis ad an. 1152. pag. m. 282.* plura de hoc Ottone legi possunt apud *Vossium de Histor. Latin. l. 2. c. 53.*
- b) Eximiae sunt laudes, quibus Caesarem Henricum fidem immutatam ac intrepidum Comitis Friderici in cujusvis generis discriminibus animum extulisse recenset Otto Fr. de Gest. F. lib. 1. c. 8. nostro scopo tantum sequentia inserviunt verba: *Neque enim priorum meritorum tuorum immemor existam (Imperatorem ita loquentem induxit Otto) neque futurorum ingratus ero. Filiam quippe quam habeo unicam, Tibi in matrimonio sortendam tradam Ducatumq; Sueviae, quem Bertoldus invasisse concedam. Sic itaque praedictus Fridericus Dux simul Suevorum & gener Regis factus ad propria rediit. Extincta postmodum masculula Henrici IV progenie morte Henrici V Patris in Imperio successoris, Conradus noster & Fridericus ambo Duces Sueviae hujus hereditatem ex jure a matre in eos transmissio creverunt, Ducatumq; Franconiae una cum Sueviae Ducatu in luculentum potestatis eorum incrementum feliciter conjunxerunt.*
- c) Non dubium est, quin Henrico IV in debellando Rudolphum

* (5) *

phum Sueviæ Ducem, qui Papæ dictis, quam Regis sui, cui fidem suam jurejurando obstrinxerat, plus audiens sese caput ac Regem rebellantium in Germania procerum creati passus fuerat, omni nisu ac debita fide adfiterit, de eo enim dubitari non sinunt verba ex Ottone Fris. jam adducta. At an id veritati consentaneum sit, quod a Friderico Hohenstauvio factum communi ore fertur, eum Rudolpho in acie prope Ælsteram annem commissa a Gothesfrido Bouillonensi lancea prius transfixo manum gladio amputasse, fateor dubium mihi subnatum esse, cum mihi ejus testimonium e scriptoribus illius ævi quærenti id offendere nondum licuerit. Neque enim Marianus Scotus nec Siegebert Gemblac. nec Lamberti continuator nec monachus Pegav. in vita Wigberti Gorzi. nec Conrad. Ursp. nec Helmbold. Chr. Slav. l. i. c. 29. nec Contracti continuator hoc factum Friderico tribuunt, quamvis omnes ad an. 1080 aaciei hujus mentionem faciant imo quidam ex illis manum Rudolpho amputatam esse referant. Quorum autoritas apud me plus valet, quam Clariss. Hubneri, aliorumque, qui hoc ut verum docent scribuntque.

§. II.

Quod Imperiale munus Fridericus non sine gravitate nec non variis, quæ propterea adire coactus fuit, turibus est discriminibus: Bertholdus enim de Zeringia gener Rudolphi Anticæsaris Dux sine ducatu dictus Sueviæ Ducatum, focero suo devicto, ab Henrico III sibi promissum & nunc a Principibus, qui Rudolpho adhæserant in se translatum *adferens d)* eum omni nisu sibi vindicare contendit. Veram merito succubuit Friderico, pro quo & causæ militavit justitia ut jus suum a vero & legitimo imperatore nacto, qui ipsi pacem expetenti hac *largitus est lege, e)* ut titulo Ducis Sueviæ ipsoque Ducatu sese abdicans nil nisi *Turegum Sueviæ oppidum (f)* sub ditione sua retineret.

A 3

d) Hen-

d) Henrici Imperatoris tertii tempore Sueviz præerat Otto Marchio de Sueinfurto, Ottonis Comitis Palatini an. 1045 constituti, biennioque tantum elapso an. 1047. defuncti, in hoc Ducatu ex beneficio dicti Henrici successor, Vid. Hermann. Contract. ad hosce annos & ad an. 1048. cujus ad singulos tres annos verba huc spectantia ita sese habent *Otho Palatinus Comes paschali hebdomada Dux Alemannie apud Goslar a Rege constituitur. ---- Interea Otho Suevorum Dux, qui Provinciam sibi traditam pie ac strenue tertio jam anno regebat immaturo obitu diem clausit extremum. ---- Imperator (scil. Henricus III.) Natalem domini in Saxonia moratus confestim per Wurceburgum in Alemanniam venit & Ulme colloquium habens Ottonem de Sueinfurto Marchionem Ducem Suevie constituit. Vivente adhuc Ottone Sueinfurtenfi Imperator spem fecerat Bertoldo Comiti Zeringensi, post obitum Othonis, qui improlis erat, Ducatum sibi collatum iri, dato ipsi annulo suo in majorem promissi firmitatem & de promisso explendo certitudinem. Ast infortunio erat Berchtoldo, quod imperator unius anni spatio citius e vita abiret, quam Otho Dux, hujus mors teste Hermanno Contract. an. 1057. demum contigit. Sic enim evenit, ut Agnes Henrici teneræ adhuc ætatis Regis tutrix, quæ, (testimonium perhibentibus Herman. Contr. ad ann. 1057. & Lambert. Schaffn. ad eundem.) Rudolpho Comiti Rheinfeldenfi Ducatum jam tum contulerat, Bertholdo annulum ei offerenti promissique implementum urgenti aures præbere benevolas refragaretur. Quibus omnibus fidem facit *Abbas Urspergens. in Chr. ad an. 1057.* ipsi fidem faciente monacho Suarzenhaensfi, qui Henrici IV tempore vivens Chronicon suum condidit, quod ille integrum more illius temporis suo inseruit. Tametsi vero ad leniendum Berchtoldi ob acceptam repulsam efforatum animum ei post obitum Conradi Carinthorum Ducis Carinthia data esse videatur, quod probant *Hermannus Contract. ad an. 1050 & Ursberg. loc. cit. tamen ueni loquitur Lamb. Schaff' ad 1073.* Rex Henricus IV Natalem*

lem Domini Babenbergæ celebrans. ibi Bertholdo Duci Caræ
 norbensem ducatum sine legitima diffusione absenti abstulit & Mar-
 wardo cuidam propinquo suo tradidit. Id quod novam Berch-
 tholdo irascendi Regi tumultusque excitandi præbuit mater-
 teriam, siquidem ex illo tempore illorum partibus sem-
 per adjunctus fuit, qui Regi obnitebantur. & etiamsi Du-
 catu Carinthiæ exutus vixerit, Ducis titulum tamen nun-
 quam deposuit sine dubio vel quod se illo injuste priva-
 tum censeret, vel quod semper ad Ducatum Sueviæ ad-
 spiraret. Hunc ad se rapiendi novam nanciscebatur oc-
 casionem, cum interempti Rudolphi, qui Ducatum Sue-
 viæ tenuerat, suffragiis Principum, qui ab ejus parte ste-
 terant, successor designaretur. quod probant *Otto Fr. I. de*
G. Frid. c. 7. in fm. & fragmentum Urstifianum licet corru-
 pto calculo, uti annotavit *Obresht, in Prod. Rer. Alsat. p. 227,*
 hisce verbis: *Anno Domini 1092. Principes Alemanniæ ad defen-*
sionem sanctæ Mariæ Ecclesiæ unanimiter convenerunt, sibi que ad hoc
negotium exequendum fratrem Gebhardi Conslannensis Episcopi Ber-
toldum de Zeringe Ducem totius Sueviæ constituerunt. Ita ut ex
hisce allatis tam intelligi quam corrigi possint verba Otto-
nis Frising. quæ ita in lib. 1. de G. Fr. c. IX. leguntur. Bertol-
fus vacuum ex hinc nomen Ducis gerens id quasi hereditarium poste-
ris reliquit. Omnes enim usque ad præsentem diem Duces dicti sunt,
nullum Ducatum habentes, soloq; nomine sine re participantes. Nisi quis
a Ducatu Carentano, quem nunquam habuerunt, Ducis eos nomine
honorandos contendat.

e) *Otto. Fr. lib. de G. F. 1. c. 8. in fm.* id sequentibus memoriæ pro-
 didit verbis: *Bertolfum tandem pacem petere coegit (Fridericus*
scil.) Conditio autem pacis talis fuit ut Bertolfus Ducatum ex festu-
cavee (id est data Friderico festuca seu stipula in signum)
translati domini Ducatui renunciaret vid. Dn. Cangium
in Glossar. ad hanc vocem) sic tamen, quod Turegum nobilis-
simum Sueviæ oppidum a manu imperatoris tenendum ipsi rema-
neret.

f) Sueviam illo tempore non dum tam arctis, quibus hodie
 conti-

continetur, inclusam fuisse limitibus, quamvis vel ex foliis Ottonis verbis jamjam adductis ita patefcatur, ut nullo videatur indigere ulteriori testimonio, utpote qui Turegum germ. *Süch* Sueviæ oppidum nobilissimum indigitavit, quod tamen confors fœderis Helvetici una cum reliquis istius fœderis sociis sese in libertatem vindicavit, nostrosque tempore liberæ ac separatae reipublicæ speciem præ se fert. Attamen & hic meminisse juvabit ingenui studii & laboris insignis, quod *Vir Celeberr. Obrechtus* eisdem argumento illustrando insumpsit, Hic enim in *Prodro-mo suo Rer. Alsat. ejusque cap. X.* ex optimis monumentis ac testimoniis erutum clarissime deduxit Sueviæ terminos olim tam late paruisse, ut ipsam Alsatiam complexa sit. Quin contra *Crusium in Annal. Suev. part. 2. l. 7. c. 1. & lib. 8. c. 8.* aiosque autumantes eo tempore, quo Sueviam Hohenstauvii adepti sunt Alsatiam a Suevia & quidem a Berchtoldo fuisse avulsam adducto diplomate liquidissime evicit Elisatiam seu Alsatiam adhuc nostris paruisse Hohenstauviis, hosque diplomatibus suis Alsatia Ducis titulum præscribere inque sigillis appensis Duces Suevorum sese nominare consuevisse. Cui nihil addimus nisi quod *Friedericum fratrem Nostri monoculum cognominatum in diplomate, quo Conradus Corbeiensibus donationem monasteriorum Kemnadae & Wisbece factam confirmavit, quodque Schatenius in Annal. Poder. part. 1. p. 770. & 771. in lucem produxit, sese Ducem Sueviæ & Alsatia subscrispsisse observavimus.* Verum ut Tigurum redeamus, de quo scribere occupavimus, testimonio Ottonis inde magnum sane robur accedit, quod illis temporibus, quibus Suevia per Camerae nuncios id est fisci Regii procuratores vid. *Dn. Cangii Glossar. hac voc.* Regum nomine administrata est, Tiguri ararium redituum, qui ex Suevia veniebant, adseruatum fuisse, ostenderint *Guillimannus in Habspurgiacis ex charta Ludovici Pii & Excell. Tenzelius in Vindicis censurae diplomatis Ludoviciani p. 317.* Desinit autem

* (9) *

autem Suevia per camera nuncios administrari cum Er-
changelo & Bertholdo fratribus, quibus iussu & iudicio Con-
radi Regis Germaniæ primi & Procerum capite plexis,
vid. *Contin. Reg. ad an. 917*, Suevia sub Burchardo & maxime
Hermannoducibus [vid. Idem ad an. 926] veteris Ducatus
formam recepit, cum Obrechtus duce Goldasto in notis ad Rat-
perti casus cap. 2. in *Prodrom. rer. Alsat. cap. X. p. 220* sentiat, inter
Burchardum, & qui eum antecessere ita dictos camera nunc-
ios nullam nisi nominis seu tituli intercessisse differen-
tiam.

§. III.

Pace ita composita a duobus hisce Suevici Ducatus
Æmulis, Fridericus Ducatus sui quieta gavissus est pos-
sessione, eumque ea, quæ tantum Principem decuit, modé-
ratus est ratione; usque dum ætate gravis ac maturus vita
concescit, & cadaver ejus in Laureacensi monasterio terræ
mandatum est. Hic ex uxore sua Agnete, quam supersti-
tem reliquit binos sustulerat filios, quorum natu major
paterno nomine veniens jam ætatis decimum quintum
ingressus erat annum, secundogenitus autem, cui nomen
Conradi erat annum agebat decimum. Agnetem vidu-
am curæ suæ ac patrocínio commendatam habuit frater
ejus Henricus V patris in imperio successor, quousque
in hoc statu persistit, cujus vero mutatio post breve tem-
poris secuta est spatium, ineunte ea secundum cum Leo-
poldo Orientali Marchione *matrimonium. g)*

2) Horum omnium fidus testis est Otto Frising. de Gest. Frider. lib.
1. cap. 8. 9. & 10. qui cap. 8. hisce finit verbis. *Fridericus autem
Ducatum Alemannia ex hinc sine contradictione habuit, ac strenue di-
ebus non paucis rexit --- sub initium cap. 9. ita pergit: Suscepit
vero ex nobilissima compare sua Agnete duos filios Fridericum & Con-
radum, & ipse post multa virtutum suarum insignia in senectute bona
diem ultimum claudens in monasterio Laureacensi in proprio fundo
constructo humatus est --- ac pariter decimum caput ita in-*

B

choat

choat: *Mortuo Alemannorum Duce Friderico Agnetem ab ipso viduatam frater ipsius Henricus Imperatoris Henrici filius in sua suscepit, eamque Leopoldo Orientali Marchioni in uxorem dedit, filius ipsius Friderico quindecim Conrado duodecim annos habentibus.*

§. IV.

Fridericus primogenitus paterni id est Sueviæ hæres factus est h) Ducatus. Qui sese paternarum virtutum, gloriola imitatione i) Germaniæ Proceribus adeo commendaverat, ut parum abesset, quin post obitum Henrici Vavunculi sui, qui k) an. 1125. contigit communibus principum suffragiis, qui novi Regis eligendi gratia Moguntia labente adhuc eodem anno convenerant, ad summum ac regalem productus fuisset dignitatem. Certo enim constat, eum ex numero fuisse illorum quorum in consultationibus Procerum de eo, quem solio imponerent, maxima habita fuit ratio: Nisi odium Pontificium m) quod omnes graviter premebat, qui ab Henrico IV sanguinem ducebant, ei aditum ad maximum hunc honorem præclusisset. Quamobrem cernens Fridericus spem ascendendi avitum solium per machinationes & occulta Pontificis molimina penitus sibi esse interceptam, ira in novum Regem Lotharium magnopere exarsit, ac loco obedientiæ officiorumque, quam ei præbere ac offerre debuisset, arma in eum capessivit. Adeo ut cum eodem exercitu, quem Moguntiam, ubi conventus celebrabatur, secum adduxerat, in milites Lotharii, qui ibidem aderant, nilque mali suspicabantur, ex improviso irrueret, strageque eorum non exigua facta, ceteros in fugam verteret. n) Nec adduci potuit Fridericus, ut Lotharium Regem suum agnosceret ac debite coleret, quin potius ad facienda ei negotia negotiosissima, belloque diuturno ipsum implicandum Conradum fratrem suum una
um

* (11) *

eum aliis, qui Lothario adversabantur ejusque imperium respuebant, Regem Germaniæ o) salutavit. De quo Fratrum conatu certior factus Papa Honorius iis etiam atque etiam succensuit, dignosque eos habuit, qui pœna exclusionis ex cœtu fidelium vulgo banni Ecclesiastici afficerentur. Ast sprevit ac ludibrio habuit hoc Papæ in eum emissum fulmen Conradus, quippe regnum hæreditario in se jure devolutum esse persuasum sibi firmiter habebat, nec non per electionem ejus a fratre aliisque factam desiderio regnandi magis magisque incensus erat: illico igitur iter in Italiam suscepit, ut Lothario anteverteret coronamque Italicam præriperet. Nec spes eum fefellit, ingressus enim Italiam plurimum urbium amplissimarum Rectores incolasque sibi pronos suæque parti ac causæ admodum offendit amicos, adeo ut Mediolani existens ab eius civitatistunc temporis Archiepiscopo Anshelmo dicto applaudente cuncto Clero ac populo corona longobardica rite & solemniter cingeretur. Quamvis vero Conrado fortuna haud parum arridere videretur, attamen uterque fratrum tandem satis cognoverunt, fortunam sibi suis illufisse blanditiis, seq; omnem perdere operam ac oleum, quam opprimendo Lothario impenderent. Ideo ne ulterius contumaces sese gerendo ineluctabile ac æternum Regis contraherent odium, sibique metipsis omnem in ejus gratiam reditum præcluderent, satius esse existimarent, in tempore gratiam atque veniam admittæ pertinaciæ a Cæsare expetere, in quam ambo spe haud sua frustrati p) ex voto recepti sunt.

b) Id firmatur testimonio Ottonis de G. Fr. lib. 1. cap. X. sequentem in modum scribentis; Porro Fridericus natu major Patri in Ducatum successerat.

i) inutile & superuacaneum fore arbitror, si ipsa virtutis præclara specimina hic prolixius recensere vellem. Quæ

Otto Fris. de G. F. l. 1. cap. 12. 13. & 14. scripta ac annotata nobis reliquit, nobis hic adduxisse sufficiat verba ejus, quæ in alleg. cap. 14. circa finem ita habentur. *Quid plura? Prætaxatus (h. e. prædictus) Dux, ut breviter dicam per omnia patrem induens tam fidus principi miles tam utilis avunculo amicus exitit, ut sua virtute honorem regni labefactam viriliter contra hostes tam diu decertando sustentaret, donec membra a capite disidentia ad gratiam principis veniendo, ad cor redirent.*

- k) Tameſi enim non pauci mortem ejus in annum ſequentem referant, omnem tamen iis fidem derogant tabulæ publicæ primo Lotharii regni anno confectæ, qualem ex *Trithemii Annali Hirſaugienſi* adducit, eâque mortem Henrici anno citato eveniſſe contra contrarium ſentientes probat *Pagi in critica ad Baron. tom. 4. ad h. an. n. 7.*
- l) Liqueſt hoc ex eo, quod ab *Ott. Fr.* memoriæ prodicium in *Chron. ejus lib. 7. cap. 17.* reperitur, quod iisdem, quibus legitur hic adſcribimus verbis: *Anno ab incarnatione Domini 1125. deſuncto absque herede Henrico V. Principes Moguntie convenerunt, ibique habito de ſucceſſore conſilio quatuor Regni Optimates Lotharius Dux Saxonum, Fridericus Dux Suevorum Leopoldus Marchio Orientalis, Carolus Comes Elandrie ad regnum deſignantur.*
- m) Verebatur enim Pontifex, ne odium, quo par illud Henricorum Pater & filius ſedem Pontificiam proſecuti fuerant per ſanguinem Henrici IV. in eos propagatum ſit. Ideo Pontifex legatum in Germaniam miſit, quo præſente & inſtigante teſte *Otto, Fr. Chr. l. 7. c. 17.* Lothario tanquam viro eccleſiaſtico juri devoto, uti eum deprædicat *Robert. de Monte ad ac. 1126.* faſces imperii delatæ ſunt. Cui accedebat, quod Fridericus Alberto Archiepiſcopo Moguntino graviter in viſus eſſet, qui memor injuriarum, quæ ſibi ab eo illatæ erant, Principibus, qui ſuffragia ſua pro eo ſaturi videbantur id omni ratione diſſuaſit. Ita enim rem refert *Otto Fr. de G. Fr. lib. 1. c. 16.* Hic pariter imperii inſignia penes ſe tenebat, quæ mortuo Henrico V. certo ne in Friderici manus pervenirent, a Mathilde relicta ejus conjugæ

conjugē infinitis induc̄ta promissis consecutus fuerat. Ottonis verba, quibus nos hoc docet in *lib. 1. de G. Fr. c. 15.* sunt sequentia. *Ac imperatrix Matildis Henrici Regis Anglorum filia regalia in sua potestate habebat. Quam prædictus Adelbertus Moguntine Ecclesie Archiepiscopus ad se vocavit, falsisque promissis ad sibi tradenda induxit. E vestigio hic adnotamus, falsitatis convinci, ex hoc loco id, quod Schaten in *Annal. Paderb. ad an. 1125. p. 708* scripsit, Insignia imperii penes Fridericum & Conradum fratres & Henrici defuncti consobrinos fuisse.*

- n) Omnibus hisce fidem facit *Ordericus lib. 12. ab Anton. Pagi: in Crit. ad Baron. ad an. 1125. n. XI.* citatus, qui ea quæ finitis gesta sunt comitiis hisce verbis narrat: *Dissoluto conventu exercitus Friderici super Lotharium irruit, ipsumque & plurimos de parte ejus vulneravit & verga verentes fugavit. Fridericus enim armorum fere XXX millia secum adduxerat, quia timore vel favore sese regem fore autumabat. Sed quia prohi Pontificis ingenio præventus velle suum perpetrare nequivit per Conradum fratrem suum maximam postmodum guerram fecit.*
- e) Hæc & sequentia ab Otton. *Fr. in Chr. lib. 7. c. 17.* brevibus consignata sunt verbis: *Fridericus & Conradus juvenes dum se viderent opprimi, in quantum poterant, reniti conabantur. Ob quam causam a summo Pontifice Honorio excommunicantur. Porro Conradus a fratre ac quibusdam aliis Rex creatus Pyrenæum transcendit, ibi a Mediolanensibus honorifice suscipitur ac ab eorum Archiepiscopo Arslamo Modorei sede Italici regni in Regem ungitur. Qui plura de Conradi in Italiam facti itineris successu legere amat, consulat ea, quæ de his narrat Landulphus junior cap. 39. in *Monum. Basil. Ambros. n. 342.* cujus verba citat Pagi. in *Critic. ad Baron. tom. 4. ad an. 1128. n. 12. & 13.**
- 2] Otto *Frising. in Chr. l. 7. c. 19.* rem ita refert, ac si eodem tempore hi duo fratres in gratiam Imperatoris redierint, verba ejus ibi in hunc modum concepta leguntur. *Imperator generalē curiam Bambergæ circa mediā quadragesimā celebrans Conradum & Fridericum Duces interventu Clarevalleñsis Abbatis Bernhardi in gratiam recepit. Verum distinctior ejus est relatio, quæ hisce verbis facit *Chronograf. Hildesf. ad an. 1135.* Dominica ante*

* (14) *

mediam quadragesimam scil. 16. Kal. April. frequens: Principum fere totius regni conventus fit apud Babenberg imperatore presente, ubi Dei gratia aspirante Fridericus Dux Suevorum (qui cum Fratre Conrado ad imperium aspiraverat) comitantibus principibus in concordiam cum Imperatore [scil. Lothario] sociatur -- In festo S. Michaelis in loco, qui dicitur Mulbusen, Conradus frater Friderici Ducis Imperatori reconciliatur.

§. V.

Mors tandem Lotharii, quam an. 1137 q) cum vita commutavit, liti huic penitus fidem imposuit. Pertigit enim sic ad scopum suum Conradus Procerum unanimi fere consensu in successorem ejus rite electus, r) Peracta est electio adfistente ac presente Theoduno sedis Apostolicæ legato, qui idem & Conrado Aquisgrani solemnibus adhibitis ceremoniis coronam imposuit, Arnolde tum temporis Coloniensi Archiepiscopo fungendi hoc negotio incapace. Verum justa talionis lege Conradus potentior & sane percinacior obtenti regni experiri necesse habuit æmulum, quam quidem ipse Lothario prædecessori suo exstiterat. Mirum enim in modum male habuit hæc electio Henricum s) generum Lotharii Ducem Saxonie, ille enim non solum hæres odii, in quo Hohenstaufii apud Lotharium erant, gravissimi, firmiter æque persuasum sibi habuerat, se talem & imperii futurum, idque principum suffragiis sibi delatum iri, imprimis quod Imperii insignia t) custodiæ suæ a Lothario, cujus morti adfuerat, credita secum haberet. Adeo ut quamvis omnes fere Principes ac proceres etiam Saxones ad celebranda, quæ Babenberge u) indicta erant, comitia, gratulandumq; Conrado de obteneis Imperii fascibus certatim advolarent, Henricus solus tamen justui Regis nuncium remisit, insignibus Imperii tantum ipsi Reginoburgum missis v) Rex ut obviam iret in tempore moliminibus, quæ sibi ab hoc

Æmulo

Amulo suo viribus ac animo valentissimo imminere non sine justa ratione suspicabatur, ei Augustæ Vindelicorum *v)* ad comparendum diem dixit, rationem ab ipso posciturus, quare suam electionem tam indigne ferat, sibi que debitum obsequium præbere detrectet? Movit eo Henricus cum exercitu ea qua potuit festinatione collecto, castra, cum eo pervenisset ad Lycum amnem statuens, ita ut arma potius cum Rege quam verba collaturus videretur. Sed metuens Rex, ne vim hostium sustinendo impar sit, anticipi belli alexæ rem committere noluit, Herbipolim potius concessit, ibique accusata ejus contumacia hostilq; quæm præ se ferat, in Regem animo suffragantibus nonnullis qui aderant principibus Henricum *x)* *proscripsit*. Quo facto conventum Principum Goslarix coegit, & Henricium judicio eorum ut indignum utroque Ducatu Saxonix & Bavarix privavit, illo Alberto Marchioni, hoc Henrico uterino suo collato.

q) Baronius in Annal. Eccles. Lotharii mortem anno demum sequenti refert, quem errantem veritati quidem restituit Anton. Pagi in Critica sua in laudatos Annales ad *an. 1136. n. 6. seqq.* plenam ibidem pariter instituens disquisitionem de die Lotharii emortuali, atque statuens conciliatis invicem Dodechino, Alberto Stadenfi ut & Chronog. Hildes. nocte inter iii & ii Nonas Decembr. vitam eum reliquisse. At hoc labore maxima ex parte supersedere potuisset laboriosissimus pariter ac felicissimus in erroribus quibuscunq; præsertim Chronologicis detegendis corrigendisq; Vir, nec opus habuisset, quod mortem Lotharii nocte inter utramq; diem intermedia contigisse statuendo dissentientes inter se scriptores ad consensum & consonantiam reduxerit, si notam tantummodo habuerit inscriptionē plumbeæ, quam in mausuleo Lotharii cum an. 1618. ab auri prædæve avidis hostibus aperiretur, repertam Henricus Meibomius præsens descripsit

psit

pfit ac in tom. Rev. Germ. in notis ad Herlingsbergam tom. 1. pag.
 798. publici juris fecit. Patet enim inde clarissime ex an-
 nis regni ipsius, qui ibi notati sunt tum an. 1137. cum 11.
 Nonas Decembr. id est die quarto M. D. Lotharium vi-
 vere desiisse. Attamen haud penitus ullo teste caret Ba-
 ronius nec ejus opinio ex proprio sensu deprompta vide-
 tur. Otto enim Frising. ipse mortem Lotharii ad annum
 sequente seu 1138. refert, eum anno regni sui decimo tertio de-
 cesuisse scribens: Verba Ottonis, quæ in Chron. ejus lib. 7. cap.
 20. offenduntur, ipsa subjungemus, cum uterque locus,
 tam ubi morbo correptus fuit Lotharius, quam ubi mor-
 tuus sepultus est in ipsis commemoretur, nec non lauda-
 ta plumbeæ mentio fiat. Igitur Lotharius ex Italia rediens a-
 pud Tridentinum morbo correptus est, in ipsis montibus in vitilissima
 casa Imperator potentissimus miseram humana conditionis relinquens
 memoriam XIII. regni imperii vero VII. anno plenus dierum obiit
 --- & ipse per angustam ac Orientalem Franciam in Saxoniæ ad
 monasterium Lutter, quod construxerat, deportatus honorifice sepe-
 liatur, ætusque ejus, ut nulla possent aboleri oblivione, in plumbeis
 laminis descripti juxta eum reconduntur. Hæc verba non attente
 legisse Anton. Pagi antea citatum, non obscure inde colligi
 posse mihi persuasum habeo, quod in Critica sua in Baron
 tom. 4. ad an. 1139. n. 1. contra Baronium demonstrare allabo-
 ravit Ottonem Frising. qui in Chronico suo l. 7. c. 22. sub ejus ini-
 tio ita scripsit: Anno ab Incarnatione Domini M CXXXVIII.
 defuncto in autumno sine filiis Lothario conventus generalis princi-
 pum &c. supposuisse, Lotharium jam tum superiori anno
 finem vitæ fecisse. Quam autem præsumptionem expres-
 sa Ottonis verba supra citata subito refellunt. Posito e-
 nim, Lotharium an. 1125. in Regem electum fuisse, uti re-
 fert Otto Fris. cujus verb. supra lit. L. citavimus & citat
 ipse Pagi ad illum annum n. IX. & X. in aprico esse exis-
 timo, Frisingensem, qui in loco jamjam citato Lotha-
 rium anno regni XIII. extinctum scripserat, sibi ipsi tacite
 haud contradicturum fuisse, sed eum an. 1138. mortem
 Lotha-

Lotharii contigisse scribere voluisse, ut cuius qui tredecim annos regni Lotharii anno, quo electus est, scilicet 1125. addet, calculumque subducet, clarissime patefcerit.

2] Quo tempore loco quave ratione electio Conradi ejusque coronatio peracta sit, optime addiscere licet ex *Chr. Ott. Fris. lib. 7. c. 22.* ubi sequentibus uritur verbis: *Anno ab incarnatione Domini MCXXXVIII conventus generalis Principum Moguntie indicitur. Quidam autem ex Principibus timentes, ne forte in generali curia Henricus Dux Noricorum, qui tum precipui nominis & dignitatis in regno fuit per potentiam prevaleret, circa mediam quadragesimam consilio habito in oppido Gallie consuentia conventum celebrant, ibique Conradum Imperatoris Henrici sororium presente Theoduno Episcopo Cardinale ac S. Ecclesie legato summi Pontificis ac totius Romani populi urbiumque Italiae assensum promittente Regem creant. Qui mox ad Palatium aquis veniens a predicto Cardinale (nam Colonienfis, qui id facere jure debebat, noviter inbronisatus pallio carebat) cooperantibus Colonienfi & Trevirensi ArchiEpiscopis cum ceteris Episcopis in Regem ungitur. Idem refert Dodechin in Chron. ad hunc annum Robert. vero de Monte an. 1137. eam commemorat. Addatur Godofred. Witerbiens. Conrado nostro a sacris & secretis scriniis part. 17. Chron. an. 1139. & Albert. Stad. ad an. 1138.*

3] eo enim inconsulto & absente quasi clanculum a ceteris Proceribus ac Principibus electio peracta erat, uti ex loco Ottonis sub lit. R. citato satis liquet, cum tamen ei tanquam Bavariæ simul & Saxoniarum Duci ex duplici sane capite jus suffragium ferendi competiisset, ejusque consensus expetendus fuisset. Quamvis enim illo tempore jus eligendi nondum ad solos magnos Duces, quibus id demum labentibus annis exclusis reliquis principibus accrevit, spectaret, verum cujuslibet Ducatus Proceres adhuc juris hujus participes essent, hic tamen nec Proceres inprimis Saxoniarum, nec Ducem ad electionem Conradi vocatos vel admissos fuisse legimus. Quare nescio num ne summo jure hanc electionem Henricus Dux Ejusque Proceres injustitiæ accusare, eamque illegitimam dicere poterint uti eos fecisse Otto. Fr. sed qui simul studium suum partis Conradi prodit. testatur in Chr. l. 7. c. 22. circa fi-

ca finem. At Saxones & Dux Henricus alique, qui electioni non interfuerant regem non legitime sed per surreptionem electum callumniabantur.

3) Otto Frising. dum in Chr. l. 7. c. c. XX. mortem Lotharii recenset, hoc memoriae prodidit ita scribens; Regalia Dux Henricus gener ejus [scil. Lotharii] in cujus finibus obierat, accepit. Mos in Germania ab antiquo jam invaluerat, quod Reges imperii insignia, ubicunque locorum degerent, semper secum ut individuum Comitem una haberent ac circumferrent, sane quia in eorum diligenti custodia fulcrum imperii sui non fragile positum esse opinabantur. Quamobrem si moriebantur ille sibi videbatur jus aliquod in imperium non exiguum spemque succedendi non vanam nactus esse, qui ea a moriente vel aliunde consequeretur. Hanc ob rationem factum est quod apud Sig. Gemblac. ad an. 1002. & Ditm. Merseb. in Chron. part. IV. p. 358. edit. Leibniz. legimus Henricum eo temporis momento adhuc Bavariae Ducem Heriberto Colonienfi Archiepiscopo funus Ottonis III. ex Italia in Germaniam per Bavariam ducenti imperii insignia vi extorsisse. Nec alia fuit ratio, quae suavitatem Adelberto Moguntino Archiepiscopo, quod supra lit. m. ex Otton. Fris. retulimus, ut Mathildem viduam Henrici V. ad tradenda sibi insignia tot tantisque promissis permoverit, quam ad impediendum, ne Conrado cederent, hicque inde ansam arriperet imperium ut jure successione sibi delatum eo vehementius postendi. Clarum hoc evadet, quam quod clarissimum ex loco Urspergens., qui est pag. m. 365., quem merito hic addimus. Philippus ad partes Rheni se contulit in continentem & natalem Domini in castro Hagenau celebravit. Ubi venerunt ad eum & officiales & ministeriales & quidam de principibus & baronibus terre, cum quibus habuit mysterium consilii sui. Ubi etiam aderat Conradus Argentinensis Episcopus, qui etiam promisit favorem suum & auxilium diuide obtinendo imperio. Volebat enim tenere imperium, cum in potestate sua haberet insignia imperialia, utpote coronam & crucem & alia,

& alia quæ attinebant. Solebant pariter Reges morti vicini & de vita desperantes ad eos insignia mittere, quos successione præ aliis dignissimos judicabant, ut Principibus eum quasi digito monstrarent, quem in successorem regni adsciscere deberent: Exemplo nobis sit Conradi Franciæ Orientalis Regis primi factum longe prudentissimum, qui moribundus Fratrem suum Eberhardum cum insignibus imperii ad Henricum Saxonie Ducem perferendis ad eum ablegavit. *Vid. Wittekind. Corb. Ann. lib. 1. p. 636. edit. Meibomio: Regino ad. an. 919. fratremque admonuit, ut electioni Henrici, in quem ut regno dignissimum ceteros Procres conspiraturos prævidebat, amore in patriæ quietem subscriberet. Nulla pariter alia causa incitaverat Euzonem Comitem Palatinum ad repugnandum electioni Henrici Sancti, ipsumque imperium ambiendum, quam quod hic insignia, quæ Otto III. illi tradenda Heriberto commendaverat, adhibita vi interceperit, uti ex *manufer. Broviller. demonstravit Tolner. in histor. Palat. cap. 9. p. 233. seqq.* Uti vero multum juris in imperium tribuere credebatur insignium imperii possessio, ita e contrario maximas sæpius ei excitavit turbas, qui Rex salutatus insignia a possessore eorum repetere volebat, utpote qui ea tanquam proprius juris cujusdam in imperium retinere omni nisi sæpius contendebat, cujus Henricus Saxonie Dux jam nobis exemplum præbet: Perduravit autem hic mos, de quo scribere occupavimus, usque ad Sigismundi Imperatoris tempora; ille enim cum ut plurimum in Bohemia regno suo hæreditario vitam ageret, ac Hussitico bello implicatus non raro cum iis infelicitè pugnaret, veritus est ne & ipse hic thesaurus fati ita jubentibus, aliquando hostium præda fieret. Quapropter de munito cogitare cepit loco, in quo illum secure & perpetuo deponeret. Et cum Norimberga ei in primis arideret eò insignia perpetuo ibi custodienda transtulit ubi & ad nostra usque tempora constanter asservata sunt. Cui plura legere libet*

de hac translatione insignium Norimbergam facta adeat
Wagensil in Comment. de civit. Norimb. in cap. 26. p. 226. seqq.

17) Certior enim factus Rex Duci Saxonie proceribusq; ejus
 aliisve non probari suam in Regem electionem, eam illegi-
 time factam esse opinantibus dicentibusque, illis omnibus,
 uti *Otto Fris. in Chron. lib. 7. cap. 22. circ. fin. loquitur, in Pentecoste*
generalem curiam Babenbergæ indixit, cujus eventum idem in cit.
Chron. cap. seq. ita recensere pergit: Itaq; Conradus Rex in Pen-

tecoste curiam in præfata civitate, uti conditum erat, cum maximo re-
gni fastigio & maximo conventu principum habuit: Ubi omnes Saxo-
nes simul cum viduata Principatrice Richenza venientes, ultro se sua
ditioni subdidere. Solus Henricus Dux, regalia servans aberat. Vid. Do-
dæcbin. ad ann. 1138. Godefrid. Viterb. part. 17. Chron. edit. Pistor. p. 511.

18) Non enim obtemperante Henrico jussui Regis Babenber-
 gæ comparendo, Conradus desiderio insignia imperii re-
 nendi flagrantissimus Ratisbonæ ipsi diem præfixit ad re-
 galia sibi tradenda. Quo Henricum sese contulisse, insignia-
 que variis sed vanis ad id ille etum promissis Regi tradidisse
 tradit *Otto Fr. in Chr. lib. 7. c. 23. Conf. Dodecbin. ad. an. 1138. & Viterb. l. c.*

19) Niritur hoc cum iis, quæ sequuntur testimonio *Conradæ Ur-*
spbergenfis, qui in Chron. suo edit. Phil. Melanchib. p. 279. ita scribit:
Sed ad cætera, quæ ulterius inter eos tractanda erant, dies ei in brevi
post Augusta præscribitur. Quo ex condito assumptis fidelibus suis &
milie non modico venit ac super Licum ex opposito civitatis roge tis
viuatem tenente castra posuit Et, cætera enim asfiduitas lectoris
supplebit.

20) Solâ sane potentia Ducis, qua ipsum Regem superabat, eum
 Regi in suspensionem adduxerat. Contra quam sese haud
 fortius munire posse ratus est, quam si Henricum potentia hac
 exueret, sine qua omnia illius conamina ipsi ad versa irri-
 ta forent. Quod consilium Regi auris ita obdiderat, ut e-
 as precibus Ducis de impetranda contra officium suum ha-
 ctenus commissi remissione præbere omni ratione refra-
 garetur. Quin potius, ut iræ suæ inferviret acerbissimam
 ei infligere festinavit penam. De quibus omnibus audia-
 mus testimonium *Otto Fris. qui ea in Chr. lib. 7. c. 23. hisce ver-*
 bis

bis consignavit. *Cumq;* multis modis homo prepotens & animo-
 sus, sed nutu Dei humiliatus misericordiam peteret non impetraret. tan-
 dem iudicio quorundam principum apud Herbipolim profertur, ac
 proxima nativitate Domini in Palatio Goslariensi Ducatus ei ab-
 iudicatur. Quibus Otto hoc Ἐπιφώνημα subiungit. *Es*
mirum difflu Princeps ante potentissimus & cuius autoritas, ut ipse glo-
riabatur (quod causam mihi præbuisse videtur inimicis ipsi-
us, quod superbum eum postea cognominare conueniret.)
a mari usq; ad mare id est a Dania usq; in Siciliam extendebatur in tantâ
 in brevi humilitatem venit. &c. Prætextum, quo usus est Conra-
 dus, *Helmold. in Chron. Slavon. lib. 1. c. 54.* indicavit, scilicet ini-
 quum ipsi visum esse, ut unus simul duos teneat Ducatus.
 Verum enim vero in speciem tantum finxisse Regem hanc
 rationem, vel inde saltim elucet, quod non unum Ducatum
 sed utrumque Henrico abrogavit; Bojariam enim cum Le-
 opoldo Marchioni orientali contulisse auctor est *Otto Fris.*
Chr. lib. 7. c. 23. Saxonia autem Albertum Marchionem dona-
 tum fuisse testis est *Helmold. in loc. citat.* in præmium sine du-
 bio conferendæ in Henrici potentia frangenda operâ.
 Immo Conradus ipse sibi contradixit ita statuendo, quip-
 pe qui ad Albertum Ursam jam antea Marchionem eumq;
 Principem novum deferri Principatum constituerat atque
 adeo uni duos subesse principatus voluit. Quæ est opi-
 nio Celeberr. *Schurtzsch. in Dissert. de Henrico Leone cap. 13. in*
notis. Nec sentio hunc Conradi obtentum quadam lege
 imperii expressâ vel tacita inniti, cum potius tam antiqua
 quam recentior historia exemplorum in contrarium sit fe-
 cundissima. Sic Saxonia Burchardo Conradi Regis I gene-
 ro (id est fororio vid. *Du Cang. in Gloss. hac voc.*) defun-
 cto seu potius ab Hungaris per Germaniam tum tempo-
 ris vagantibus furentibusque necato vid. *Lamb. Schæf. ad*
an. 909. & Herman. Contr. 910. Henricus Auiceps Thu-
 ringia potitus est. Vocatur enim hic a *Luiprando in*
historia sui temporis lib. 2. c. 7. Saxonum & Thuringorum
 Dux prepotens. Otto M. generum suum Conradum jam

Franconia Ducem & Lotharinga praefecit Ducatui juxta *Reginonis Continuat. an. 943* & *Sigebert. an. 944*. Ipsos Caesares Henricos majores Conradi nostri Suevia & Franconia ducatus simul gavisos fuisse, quem latet? Imo nil vetuisse quominus duos simul Electoratus tenere licuerit, demonstrat exemplum Sigismundi, qui uno eodemque temporis momento duos Electoratus Bohemicum & Brandenburgicum sub sua habuit ditione, cum hoc enim, quem a Patre Carolo IV, qui eum ab Ottone luxurioso ultimo stirpis suae Marchione emerat, nactus erat, illum a fratre Wenceslao, qui Imperio quidem sed salvo regni Bohemici jure motus erat, haereditatis jure obtinuit conjunxit: *Job. Dabrav. histor. Bohem. l. 22, 24, 25. Melch. Goldast. Reichsag. part. 2. an. 1426.*

§. VI.

Quae a Caesare ex iracundiae ardore lata sententia grave & funestum in Saxonia accendit bellum. Albertus enim, ut Ducatum Saxoniae suae faceret ditionis, ingenti eum invasit exercitu, ac suffrante ei ubivis fortuna parvi temporis intervallo fortissimas munitissimasque *Saxoniae urbes*) ad deditionem cogendo sub suam redegit potestatem. His rebus feliciter gestis arma in Nortalbinam Saxoniam vertit ac transtulit, nec minori usus est fortuna, siquidem Adolphum *Holsatiae comitem* z) qui fidem Henrico Duci suo adhuc servabat integram, facili negotio e terris suis *ejecit a)* eamque Saxoniae partem sui pariter juris fecit, Henricum *Badevidum* b) in exturbati Comitatu suo Adolphi loco collocans. Simul ac fama de tam secunda Alberti in expeditione contra Saxones fortuna perlata est ad Henricum, qui eo tempore in Bavaria degebat, hic iter in Saxoniam maturavit paucis admodum stipatus *comitibus*. c) Quo cum venisset, auxilio Saxonum & ope focrus suae Richenzæ adjutus Alberto Saxoniam rursus feliciter *eripuit* d) Adolphumque pariter in comitatum suum

suum restituit. Saxoniam hac ratione armis recuperatam, Henricus castra movit in *Thuringiam e)* bello Regem ipsum petiturus, sed parum aut nihil memoratu digni peregit, Conrado enim a bello ob ancipitem forte ejus eventum declinante, ab utraque parte statim induciæ initæ sunt. Henricus in Saxoniam regressus est, sed redux factus, accepto nuncio Leopoldum *Austrium f)* interim totam ferme sibi subjecisse Bavariam, ducendi eo exercitum cepit *consilium g)* ast in itinere adhuc constitutus morbo aliquo citra opinionem e vivis sublatus est.

- 2) Quæ hæc fuerint, nos docet *Helmold, in Chr. Slav. l. 1. c. 54. n. 8.* ajens: *Bellabant ergo hi duo principes duorum suorum filii intestinis præliis, & commota est universa Saxonia. Et quidem Albertus præcipiens castrum Luneburg cum civitatibus Bordevick atque Brema occidentali Saxonia potius est. repetit hæc Albert. Stad. ad an. 1138.*
- 3) Hic filius est Adolphi, qui comitatum Holfatiæ a Lothario Saxoniam Duce sibi donatum primus suæ intulit familiaræ. Occiso enim Godefrido in infelici cum Slavis conflictu teste *Helmold, in Chr. l. 1. c. 35. Cometiam vacantem dedit Luderus Dux nobili viro Adolfo de Stovenburg, uti idem cit. lib. c. 36.* perguit: in cujus genus & originem hic penitus inquirere nobis quidem incumberet, nisi otium nobis jam fecisset *Clariff. Bangertus in notis omnis doctrinæ refertissimis ad Helmoldi Chronicon & quidem ad locum modo laudatum lit. a.* quo eum ex nobili Sanderlebenfium gente, quæ in Archiepiscopatu Magdeburgensi maxime antiquitate sua clara extitit, genus ducere ad liquidum ostendit.
- 4) *Helmold, in Chron. Slav. c. 54. Sed & Nordalbingorum fines partibus ejus (scil. Alberti) appliciti sunt. Quamobrem comes Adolphus provincia pulsus est, eo quod fidem juratam Imperatrici Richenze & genero ejus (scil. Henrico) temerare noluiſſet.*
- 5) *Idem cit. loc. Cometiam ejus (nempe Adolphi) urbes & servitia Henricus de Badevide beneficio Adelberti assécutus est. Quem ex familia Comitum de Orlamunde ortum traxisse juxta Kori*
neri

- neri Chron. Manusc. f. 26. affirmat: *Bangert. in not. ad b. l. Hel-*
moldus eum virum otii impatientem armisque strenuum
fuisse prædicat, in Chr. Slav. p. 134. n. 3.
- c) Huc facit, quod *Otto Frising. in Chr. l. 7. c. 23. hisce verbis*
scripsit, ut pene omnibus fidelibus & amicis suis in Bojovaria a se
deficientibus clam inde egressus quatuor tantum comitatus socios in
Saxoniam veniret.
- d) hujus rei melior nullus est testis *Helmoldo in Chr. Slav. l. 1. c.*
56. n. 5. ita scribente: Postquam ergo Henricus gener Lotharii au-
xilio socius Richenze imperatricis ducatum obtinuit, & nepotem su-
um Adelbertum Saxonia deturbavit, Adolphus comes rediit in come-
tiam suam. Addatur Albert. Stad. ad an. 1139. conf. Cranzius in Saxo-
nia lib. 6. c. 7. & lib. 6. metrop. c. 16.
- e) Id. Ejusdem testimonio quod in Chr. ejus cit. loc. inveni-
 tur, probatur. *Post hæc Henricus Leo cepit armari adversus Con-*
radum Regem, duxitque contra eum exercitum in Thuringiam ad lo-
cum, qui dicitur Crucburg. Bello itaque per inducias præfatio
dux rediit in Saxoniam & post non multos dies mortuus est. No-
tari hic mœretur, Henricum ab Helmoldo Leonem cognom-
inari, uti jam tum in eod. lib. c. 35. fecisse legitur. Potius
ideo fidei historicæ convenire puto, si ei & nostro tem-
pore cognomen magnanimi vel hoc Leonis indatur, quam
quod, uti plures serè omnes facere consuevere, superbus
indigaretur, quod cognomen ei non nisi ab inimicis suis
tributum esse videtur. Quæ pariter est opinio Excellen-
tiss. Leibnizii in Introduct. in scriptor. hist. Brunsv. ad Chr. Vein-
gartense.
- f) *Otto Frising. nos de Leopoldi in Bavariam expeditione e-*
jusque successu certiores reddidit in Chr. l. 7. c. 25. Leopoldus
Marchio suscepto a Rege Ducatu Norico, omnibus pene Baronibus ad
eum pertinentibus amore seu terrore ultro ad eum confluentibus pri-
mo metropolim ac sedem Ducatus Ratisbonam ditioni sue subdidit
&c. Qualis hæc urbs permanfit, usque dum a Friderico
Nostri successore Ducatu Bavariz exempta immunitateq;
ac privilegiis maximis donata in numerum liberarum Imperii
civitatum cooptaretur. Quod tunc factum esse, cum
Ducatus

Ducatus Bavariz in Ottonem Wittelsbachium transferretur, refert *AdelsReuter in Annal. Bojic. p. 1. l. 23. n. 2. Avent. lib. 6. Annal. in fin. Limneus in Iure Publico tom. 3. VII. 36.* Ex quo tempore sedes Ducis Monachum pariter videtur translata.

- g) Idem in Chr. lib. cit. cap. cit. *Ea tempestate Henricus Dux dum in Saxonia Albertum Marchionem sibi rebellantem in tantum humiliasset, ut castris ejus dirutis, terris circumquaque vastatis, ad Regem auxilii gratia ire compulsisset, omnibus suis ibidem rite dispositis jam in Bojariam ire proposisset, morbo correptus diem clausit extremum, ac in monasterio Lutter juxta sacerum humatur.*

§. VII.

Fatis functo Henrico magnanimo potius quam superbo cognominando, saxones filium ejus æquivocum, qui tenerrima adhuc erat ætate Ducem *salutant. h*) Leopoldus Austrius, qui in Bavaria subjuganda adhuc occupabatur, accepto mortis Henrici nuncio eximia perfusus est lætitia, quod eum e vivis sublatum esse acciperet, cujus vitam perpetuo sibi futuram impedimento, quo minus sine turbis Bavaria frui posset, fatis prævidebat. Adeo ut omnem curam cogitationemque penitus abjiceret. Ast oscitantiz suæ magnam dedit poenam. Welpho enim Henrici junioris patruus, cum Leopoldum ita incurium insistere animadverteret obsidioni, qua Phalejam Bavariz urbem cinxerat, incauto ipsi atque securus cum forti militum manu de improvviso insultavit, magnamque in hostibus stragem edens urbem ab obsidione liberavit. *i*) Quâ obtentâ victoriâ accensus Welpho arma in ipsum Regem tulit, *k*) qui Veinsbergam urbem eodem tempore circumsidebat. Verum eventus non uti antea conatui respondit, superatus enim Welpho a Rege in acie, quam cum eo inierat, magnamque suorum cladem passus cum paucis fuga salutem quæsit. Paulo post

lo post Leopoldus ultimum obiit *diem, l*) quem frater eius Henricus in Austriae marchionatu excepit. In quem tanta erat Conradi benevolentia, ut non tantum ipsi, restituito prius Ladislao Bohemo in Ducatum *suum, m*) Bavariam rursus possidendam concederet, verum etiam, ista cum saxonibus *pax, n*) viduam Henrici, matrem junioris Ducis Saxoniae in matrimonium daret. Quod etiam atque etiam Welphonis laceravit *animum o*) de gravi conquerentis injuria, quam sibi Rex Bavariam Henrico tribuendo intulerit, quae ad se jure meritoque spectaret. Cumque jus sibi reddi petens repulsam tulisset, armis id prosecuturus Bavariam ingressus, Rege autem Henrico suppeditas ferente, re infecta inde egressus est.

b) Ad quod faciendum lati sunt Saxones ingenio amore, quo Ducem suum Henricum, cujus mortem adhuc graviter dolebant, amplexi fuerant. Alias enim tantum pondus apud eos non habuissent forte praeces, quibus Henricum saxonibus ad parem in fide filio suo praestanda constantiam moribundum excitasse commonefacit *Otto Fris. in Chr. l. 7. c. 25. Quo mortuo saxonibus amore filii sui parvuli, quem eis adhuc vivens commendaverat Regi denuo rebellant. Helmoldus in Chr. Slav. l. 1. c. 37. n. 9: Obiitque filius ejus Henricus Leo ducatum Saxoniae puer adhuc infantulus. Addatur Chronicon Gozense a Madero publicatum ad an. 1139.*

c) Documentio est *Otto Fr. l. 7. c. 25. n. 4. Leopoldus vero Ducatum ex hinc Noricum potenter se habere confidens, cum in obsidione castrum Phaleja duorum fratrum, qui soli ex Noricis Baronibus in parte Ducis Henrici steterant, incaute moraretur, Guelfo Ducis Henrici frater ex improvise collectio milite superveniens fortissime pugnando, caesis ex utraque parte pluribus multis captivatis Ducem cedere coegit. Extiterunt autem hi duo fratres ex Scheirensium comitum prosapia antiquissima oriundi, quorum pater Arnulphus, in ercisunda cum fratre suo Othone hereditate Dachavium consecutus fuerat, cujus castrum nomen postmodum*

modum in prosapia ejus appellationem conversum est. Nomina autem duorum istorum fratrum, quorum non expressis nominibus meminit Frising. fuerunt Otto & Conradus. Uti docet *Adelsreuter in Annal. Bojic. part. 7. lib. 21. n. 1.* qui pariter sicut castri Phalejæ antiquum, quoque nomine, quæ ejus adhuc supersunt, rudera hodierno appellentur tempore, ibidem indicavit.

k) *Idem Otto loc. & cap. cit. hisce utitur verbis: His elatus successibus (scilicet Welpho) dum Regem non multo post in obsidione castri Weinsberg morantem pugna aggredi attentat, amissis multis, cum paucis fugit e pralio: Gotfrid. Viturb. in Chron. part. 17. edit. Pistor. p. 512. Weinsberga hæc antiqui Guelphici patrimonii pars erat, quod Welphi ad Lacum Bodamicum, ubi hodie Ravensbergum situm tenuere. Vid. Introduc. Excell. Leibnizii ad Scriptor. Brunsvic. ad Chron. Monach. Weingart. Hæc in divisione terrarum, quas Pater Henricus niger binis filiis suis Henrico & Welphoni reliquerat, huic cesserat. Quare mirum esse nemini potest, quod, cum Weinsberga Welphoni propria extiterit, tam celeriter ad opem rei propriæ ferendam eamque tuendam cum exercitu appropaverit. Quæ tamen cum Welpho victus conatu suo excidisset omni ulterioris auxilii spe destituta sese Regi dedere tandem adacta fuit. Ibi que contigisse nonnulli fabulantur mulieres istius urbis, quibus Rex in legibus deditiois pollicitus erat, tantum se a direptionibus militum ac furore salvum habituras, quantum cervicibus exportare possent, in perpetuum ac nunquam penes omnem posteritatem intermoriturum fidei conjugalis exemplum, auro mundo, omnibusque pratiosis, quibus mulieribus juxta vitam alias nihil charior cariorque esse solet, cum solis maritis humeris suis impositis ex urbe exivisse. Quemadmodum id refert Tritheimius in Chron. Histing. ad an. 1140. p. m. 409. ex quo idem repetunt Schaten in Annal. Paderb. tom. 1. an. 1149. p. 755. & Adelsreuter in Annal. Boj. part. 1. lib. 21. n. 2. Hi more catholicorum, quorum animi propensiores sunt fa-*

cilioresque ad aliquid, præsertim quod miraculi alicujus vel mysterii specie sese commendat credendum, fabulæ huic fidem habent. Id vero cum ex nullo illius ætatis scriptore doceamur, neque enim in *Otto Fris. supra allegato* neque in *Dodecbimi Appendice ad Mar. Scot. qui ad an. 1140.* Weinbergæ obsidionem ejusdemque expugnationem commemoravit, neque in *Ursberg. Chronico* hujus historiæ offendere ac legere licet vestigium, merito subscribimus *Excellentiss. Leibnizio*, qui eam fabulam sapere merito sensit & scripsit in *notula ad Chr. Weingart. Monach. de Guelf. Princip.* quod publicavit in tom. Rer. Brunsvic. p. 789. lit. L. signata. Nec sicco hic transire calamo aut silentio præterire possumus, a multis statui, factiones illas, quæ postmodum in Italia subortæ sunt, altera Gibellinorum dicta Cæsarium jura altera Guelphorum nuncupata Papæ jura propugnante, a pugna hac Weinsbergæ obsidionali appellationis suæ repetere originem. Welphonem enim in acie tessera præliari suo nomine appellata, Regio vero quadam, cui civitatis Giblingæ germ. Weiblingen/ ubi Rex Conradus infantia suæ plurimos transegerat annos, nomen impositum erat, usos fuisse, hæcque nomina Italos deinceps denominandis quæ in Italia natæ sunt, adhibuisse factionibus opinio fert *Adelsreuteri in Annal. Bojic. loc. supra citat. Conf. etiam Tritem. in Chron. Hirsang tom. 1. p. lxx. 409.* Ego id in medio relinquo de eo certus, quod itali appellationem, quam factioni, quæ pro Cæsario juribus militabat, dederunt, ab arce Giblinga ideo desumerint, quod urbs hæc diuturna Conradi sedes fuerit. Factioni autem eorum, qui Papæ jura contra Cæsares defendendo addicti erant, haud melius atque accommodatius indere potuerunt nomen, quam Guelphorum, cum inter hos & Gibellinos seu Hohenstauios odium fuerit plusquam Vatinianum cui non nisi illorum exitium perniciosissimum diu exoptatum exitum atque finem fecit.

4) Mæror, quem Leopoldus ex accepta, a Welphone clade suscepta-

ceptaque post modum adversus cum expeditione parum, ex opinione fluente concepiſſe videtur, mortem ejus sine dubio acceleravit. Scribit enim *Otto Fris. in Chron. l. 7. cap. 25.* Leopoldum cladem, qua a Welfone prope Phalejam urbem affectus erat tam indigne tulisse, ut ad vindicandum dedecus, quod inde sibi conciliatum credebat, copias quidem contraxerit, sed ad Lieum amnem usque tantum, progressus destructis ibidem hostium suorum quibusdam munimentis in Bavariam reversus sit. Redux factus post breve temporis spatium Ratisbonæ morbo affectus animam expiravit. *Conf. de morte ejus Ursperg. p. m. 280. & Adelsreuter in Annal. Bojic. part. 1. lib. 21. n. 3.*

m) Antequam Rex iter in Saxoniam inivit, Ladislaus Bohemiæ Ducem, qui a Conrado Moravensium comite Ducatu suo exturbatus ad Regis confugerat patrocinium, in Ducatum suum reduxit, & feliciter restituit. testatum hoc facit *Otto Fr. in Chron. l. 7. c. 26.* verbis, quæ ita sese habent; *Dux Ladislaus profugus ad Regem veniens casum suum deplorat. Que in Rex misericordia motus cum exercitu in Bohemiam reduxit, ac Pentecoste in urbe Praga Provincia istius metropoli celebrata Conrado fugato in Ducatum restituit. Quod auxilium Rex Duci Bohemiæ recusare non potuit, utpote qui vasallus Regis & imperii existens id ab eo vi mutua obligationis, quæ inter Dominum & Vasallum ad se invicem defendendum intercedit, optimo jure exigere valebat. Ut enim brevitatis studiosus sicco transeam pede loca scriptorum antiquiorum, ex quibus Duces Bohemiæ sese vasallos imperatorum ac Regum Germaniæ gessisse homagiumque iisdem præstitisse luce clarius apparet, mihi ad id probandum unicum *Ottonis Fris.* sufficere videtur testimonium, quod in *lib. 1. de Gest. Frid. c. 20.* sequentibus legitur verbis; *Tandem Henrico Saxonia Marchione qui de sorore Ducis natus erat, mediante ad pedes imperatoris (Lotharii scilicet) satisfactionem offerens humiliter Dux venit hominumque sibi cum sacramento fidelitatis exhibens, Ducatum ab eo suscepit.* Tamen enim aliquando quosdam ex ducibus Bohemiæ*

Regis titulo atque honore ab Imperatoribus donatos fuisse legamus, tamen nec illo tempore nec sequiori, quo Regis dignitas perpetua iis ac hæreditaria facta est, ipseque Ducatus Bohemix in Regnum fuit transformatus a nexu illo vassallico seu feudali, quo Regibus et imperio Germanico obstricti erant, minime soluti sunt. Verum ille illæsus ac integer ad nostra usque tempora servatus est & durat *Vid. Conring. de Finib. Imper. l. 2, c. 29. Thülemar. de Olovirat. cap. 14. §. 36. 37. Coccejus de iure Publ. p. 67. Schweder. in Jur. Publ. c. 4. §. 29.* Ast quo tempore regalè dignitatem in Bohemiam investitam Ducatumque Bohemix regni formam induisse statuendum sit in id si hic paucis penitus inquiram operæ præmium valitulum spero. Certum & indubitatum est, everso regno magno Moravico seu Slavico, quod Zuentiboldus affectabat, ab Arnolpho Rege, *Regino ad an. 890. Luidprand. historia sui temporis lib. 1. cap. 8.* primum ex Imperatoribus fuisse, nec hoc antiquius dari exemplum, Henricum IV. qui Udalrico Bohemorum Duci in præmium navatæ in bello adversus Anticæsarem Rudolphum operæ regium diadema regiumque honorem indulgit. Id quod ex *Cosma Pragensi ad an. 1086. & Monacho Pegaviensi ad an. 1072. temporis istius scriptoribus addiscimus. Conf. Aneas Sylv. in histor. Boh. c. 22. & Dubrav. l. 9. Goldast. tom. 2. der Reichs-Satz p. 9.* Hæc dignitas autem ad solam Uladislai personam restricta mereque personalis fuit, hinc cum morte ejus rursus evanuit nec ad successores transmissa fuit, quos Ducis titulum rursus in usum revocasse scriptores subsequenti tempore satis superque comprobant, quibus ipse *Otto Fris. in loc. jamjam citat.* accenseri potest. Friderici, qui Conradum excepit, historia secundum ejus mihi suggerit exemplum, hic enim Ladislao bene de se merito regium imperivit atque restituit Titulum, *Radevicus Ortonis Fris. Continuator. lib. 1. cap. 12. Ligurinus hujus temporis poetæ l. 6. de G. Frid. 1. edit. Reuber. p. 372. n. 20.*

Hoc quoque conventu Procerum Dux ille Bohemus

Fama

*Fama Ladeslaum, quem nominat ob sua gesta
Fortiter & bello nuper spectata Polono
Ex Duce Rex fieri meruit gestisque potenti hisce
Sceptra manu cinxitque novo diademate crines*

*Conf. Goldast, tom. 1. der Reichs-Satz p. 13. Aeneas Sylv. histor. Bo-
hemiae c. 24. Et quamvis inficias ire non liceat, imperato-
rem hoc beneficium non in sola Ladeslai persona collo-
casse, verum etiam ad successores ejus extendisse, uti di-
ploma ejus gratia confectum expressis hisce inculcat ver-
bis. Noverit posteritas qualiter nos Wladislao Duci Bohemiae ob in-
signia servitii & devotionis, tam ejus quam omnium Bohemorum
merita, honoris insigne, quo avus & ceteri ejus progenitores Duces
Bohemiae beneficio imperiali excellentiae, ceteris Ducibus praeminabant
circulum videlicet gestandum (vid. Ducangium in Gloss. advoc. aure-
um circulum, qui circulum aureum Regibus absque corona
tribui exem. lis uberrimis ostendit) concessimus, & per eum
omnibus successoribus suis in perpetuum decernimus &c. Datum Ra-
tisbonae XV. Kal. Febr. indid. V. anno MCLVIII. regni nostri anno
VI. imperii III. integrum diploma insertum est a Pessina Epi-
scopo Samandriensi & ecclesiae Metropolitanae Pragensis Decano Marti
Moravico Pragae an. 1677. ab ipso edito. Attamen Imperator
Fridericus alienato postmodum a se Ladislao & cum Pa-
pae Alexandro hoste imperatoris sese socianti hanc digni-
tatem rursus ademit, & Sobislao in locum ejus reposito
non nisi Ducis titulum concessit, quod probat Schaten in
Annal. Paderb. ad an. 1173. pag. 337. Conf. Aeneas Sylv. in histor. Bo-
hem. c. 25. Orig. atque initium perpetui Regii Tituli usus
repetendum est a turbulentis Philippi Suevi & Ottonis Sa-
xonis, qui de imperio invicem decertabant ut & Frideri-
ci Imperatoris secundi temporibus. Philippus enim ut
Premislao Odakerum seu Ottocarum Bohemiae Ducem
eo firmius parti suae adjungeret ac devinciret, eum ad Re-
giam dignitatem rursus evexit. Arnoldi Lub. l. 6. c. 2. n. 2. ver-
ba huc faciunt: Bojohemo etiam major dignitas accessit, ut cum
antea Ducatum teneret, Titulo Regia a Philippo sublimatus ibi & ipse
proce-*

procederet coronatus & gladii Regis bajulus. Conf. Goldast. tom. 2. der
 Reichsſaß. p. 14. Æneas Sylvius in hiſtor. Bohem. c. 26. Papæ In-
 nocentio tertio, qui ab Ottonis parte ſtabat hoc auditu
 fuit valde inacceptum graviterq; diſplicuit. Quare epiſto-
 lam hanc, quæ eſt in Reſiſtro Epiſtolar. Innocentii III. & Steph. Ba-
 luzio vulgatarum 43. Ottokaro miſit, cujus excerpta hic da-
 mus. Eſt commendabilis in eo videaris, quod ad honoris & di-
 gnitatis tue profectum & augmentum intendis, reprehenſibilis tamen
 apparet ex eo, quod ab eo imponi tibi petiſti regium diadema, qui
 nondum legitime dignitatem regiam eſt adeptus. -- Volentes tamen
 honorituo ſolicitudine paternæ conſulere, nobilitatem tuam monemus
 & exhortamur attentius & per apoſtolica tibi ſcripta mandamus, ut
 Cariſſimo in Chriſto filio noſtro illuſtri Regi Ottoni in Romanorum
 Imperatorem electo & a nobis opportuno tempore dante Domino co-
 ronando fideliter & conſtanter adhareas & ab ipſo tibi imponi po-
 ſſites regium diadema --- ita nos procurabimus ex collata nobis ple-
 nitudine poteſtatis ut quod factum fuit etiam poſteriorum tuorum tem-
 poribus obtineat firmitatem &c. Hæc epiſtola ſtimulum ſub-
 didiſſe videtur Ottokaro, ut a Philippo deſcicendi anſam
 poſtea quaſiverit, & Ottonis partes amplexus fit, de quo
 diſſidio ejuſque cauſa legi poteſt; Arnoldus Lubec. Chron. Slav.
 l. 6. c. 5. Lucem huic conjecturæ afferet Epiſtola ejusdem
 Papæ ad eundem Ottokarum exarata, quam ex Reynaldi An-
 nal. Eccleſiaſt. tom. XIII. & Cherubini Bullario magn. Tom. 1. ſub in-
 nocent. III. p. 109. deſumptam; inſeruit Literis publicis Re-
 gnum Bohemiæ concernentibus Balbin. in Miſcellan. Hiſtor.
 Regn. Bohem. Decad. 1. lib. VIII. Volum. 1. p. 6. Epiſtola ipſa hæc
 eſt: Licet ante tuæ promotionis tempora multi fuerint in Bohemia
 Regio diademate inſigniti, nunquam tamen potuerunt a prædeceſſori-
 bus noſtris Romanis pontificibus obtinere, ut Reges eorum in ſuis li-
 teris nominarint. Nos quoque tum prædeceſſorum noſtrorum veſti-
 giis inherentes tum conſiderantes ſolicite, quod a nobili Viro Duce
 Suetie Philippo te feceras coronari, qui cum coronatus legitime non
 fuiſſet nec te nec alium poterat legitime coronare, Regem te hæcenus
 non duximus nominandum. Verum cum ad comunionem
 Apoſto-

Apostolicæ & nostrum relicto Duce Sueviæ ad clarissimum in Christo Filium nostrum illustrem Regem Ottomem in Romanorum Imperatorem electum te convertentis, usus consilio saniori, & ipse habet te pro Rege tam intuitu precum ejus, quam tuæ devotionis obtentu, Regem te de cetero reputare volumus & vocare &c. Datum Later decima tertia Kalendas Maji anno septimo: Idem Ottocarus suffragio suo quod pro Friderico secundo in Imperatorem eligendo tulerat promeruit, ut hic expresso rursus diplomate ipsi dignitatem Regalem, qua a Philippo donatus fuerat, successoribusq; ejus non solum confirmaret, verum etiam majora adhuc ulterioraq; privilegia ac beneficia conferret: retento tamen sibi jure directi domini. Ex diplomate, quod in Goldasto de Regn. Bohem. in Append. Docum. f. 21. & in Deduct. Statum Bohem. contra Ferdinand. 2. p. 30. seqq. item in Balbino cit. loc. p. 7. legi potest, sequentia tantum libuit addere verba; eò, quod Illustris Rex eorum Ottocarus a primo inter alios principes præ ceteris in Imperatorem nos elegit & nostre electionis perseverantè diligenter & milititer adsiterit, sicut dilectus pater noster piæ memoriæ Rex Philippus omnium principum habito consilio per suum privilegium instituit, ipsum Regem instituitimus & confirmamus, & tam sanctam & dignam constitutionem approbamus, Regnumque Bohemiæ liberaliter, & absque omni pecunie exactione, & consuetâ Curia nostre justitiæ sibi suisque successoribus in perpetuum concedimus. Volentes ut quicumque ab iis in Regem electus fuerit, ad nos vel successores nostros accedat Regalia de debito recepturus: &c. Atque hæc est epocha, a qua usque ad nostra tempora quin regium titulum usurpaverint olim Duces Bohemiæ Ducatusque Bohemiæ regni formam præ se tulerit aducta testimonia neminem dubitare finire sentio. Aberrarunt itaque a janua aberrantque omnes, qui ejus initium alio tempore cœpisse opinionem fovent, atque fovent. E quorum numero sunt: Excellent. Coccej. de jur. publ. c. III. Sect. IV. §. 64. & Celeberr. Pagi in Crit. ad Baron. ad an. 1086. n. XI. circa in finem Limmeus in jure Publico. 2. g. n. 19. seqq.

E
qui

qui putavit causam fuisse, quod mortuo Uratislao, qui ab Henrico IV. regio titulo affectus & donatus fuerat, successores ejus regis titulum non adhibuerint, non hanc, quod soli Uralislai personæ hæc dignitas concessa erat, sed civilitatem eorum, qua ducti ab usu ejus abstinerint.

- n) Conradus, quem forte non fugiebat, quam diuturnum & negotiosum olim Avo suo Henrico IV. cum Saxonibus fuerit gerendum bellum timebat, ne eos magis irritando ad simile propositum atque ferociam adduceret ac laceraret. Sentiebat enim Rex, Saxonum populum eum esse, a quo plus Pacis tempore & indulgenter eos habendo quam armis obtineri possit. Uti innuit *Otto Fr. in Chron. l. 7. c. 24. Saxones ex hinc Regi rebellantes plus mansuetudine illius quam armis inclinantur.* Quamobrem Rex non animo bellum Saxonibus inferendi sed pacem cum iis pangendi, non ut hostis sed ut *πρωτεύων* Saxoniam ingressus est, conciliata enim inter se & Saxones pace, pariter inter Henricum Austriam fratrem suum ut & Henrici defuncti Saxonie Ducis viduam Gertrudem conciliavit matrimonium eique Noricum Ducatum concessit, quem *consilio matris Ducis Henrici filius* (scilicet Henricus junior seu Leo) jam abdicaverat, quæ sunt verba *Ott. Fr. in Chron. l. 7. c. 26.* legantur & *Helmold. in Chr. Slav. l. 1. c. 56. n. 11.* & *Dodechin. in Append. ad Mar. Scot. an. 1142.*
- o) Velpho enim frater Henrici defuncti erat. & ideo potius ei jus fuit in Bavariam quam Henrico Leopoldi fratri. Posito enim Henricum Magnanimum dignum fuisse, cui Rex Noricum Ducatum adimeret, mortuo Leopoldo Velphonis jus utpote antiquius & diutius quæsitum prævalere omnino debuisset juri Henrici, si quod ei competere poruisset. Nec Henricus senior peccando, si ita est, nec Henricus junior renunciando juri suo, nequidem sibi ob judicii infirmitatem, multo minus Velphonis jus ulla ratione imminuere aut extinguere valuerunt *Ottonis Fris. verba i-*

ba ipsa hic libet afferre, quæ habentur in *Chron. ejus l. 7. c. 26.* *Guelpho enim Princeps prefatum Ducatum (Noricum scilicet) se jure hereditario contigisse calumniari (quo verbo semper utitur Otto, quoties Velphos Conrado obstitriffe refert) armata manu in presentia Ducis Bavariam ingreditur, parteque provincie vastata regreditur - - Cui dum Guelpho cum copiis occurrere parat, audito quod Rex superventurus esset, cessit.*

§. 8.

Hoc tempore contigit, quod omnes ferme Reges atque Principes, qui Christianam sectabantur religionem, unius viri suasu ac suadela sese induci passi sunt ad suscipiendam conjunctis viribus in *terram sanctam* p) expeditionem. Bernhardus ille fuit *Clarevallis Abbas* q) Hic *Rege Galliarum* r) Proceribusque ejus ad assensum permotis, nulli desuit occasione, quæ ei in adducendo pariter *Orientalis Franciæ Moderatorem* Principesque ad idem propositum adjumento esse possit. Quamobrem noscens *Spiræ Regem ac Proceres Germaniæ* ad comitia ibidem celebranda convenisse, sese & confestim eo *contulit* s) ac imperito ipsi ad Regem aditu. ejus &, qui aderant singulorum animos præter opinionem incredibili, qua poluit suadendi vi, ita vicit, ut haud ullus ex omnibus fuerit, qui non ultro sese sacre expeditioni obtulerit. Quin præterea illa, quam summus Pontifex ei largitus erat, e suggestu homines ad sacram illam expeditionem & militiam excitandi facultate tam prospero usus est cum successu, ut brevi temporis intervallo in *infinitam* t) excrescerent multitudinem, qui ardore sermonis ejus inflammati in hujus expeditionis societatem venirent. Conradus sequenti anno, habitis primum sub ejus initium in *Bavaria comitiis*, in quibus & *Dux istius Provincie*, & qui sunt in ea *Episcopi fere omnes nec non Saxones* u)

sacrae militiae nomina sua dederant crucisque signum sus-
 ceperant, Comitibus Francofurti ad Moenum agenda E-
 piscopis Principibusque indixit. A quibus, cum Proce-
 res admodum ibi frequentes adesse cognosceret, & Bern-
 hardus *absens* *quirit* *) qui principes stimulando ad coep-
 tum semel pium propositum in effectum deducendum
 variaque miracula edendo classicum belli sacri indefesim
 eecinit. Cum autem ita convenisset inter Regem atque
 Procures de omnibus quae sacro huic bello instituendo
 maxime opus esse videbantur, & cogitatum est de eo,
 cui Conrado Rege absente vices ejus in moderandis in-
 terim patriae gubernaculis legarent. Poscebatur autem,
 communicatis invicem consiliis collatisque suffragiis com-
 muni ore *Henricus Filius* **) Regis. Quem pater etiam
 regni focium declaravit eumque Aquisgrani sacris adhi-
 bitis ceremoniis inaugurandum curavit. His comitiis
 qui pariter interfuerat, Henricus Leo Dux Saxoniae alta
 semper versans mente injuriam quam per ablationem
 Ducatus Bavariae passus sibi videbatur, in publicum de, ea
conqueria **) haud erubuit repetens Ducatum a Rege tanquam
 hereditario jure sibi competentem, sibi que nulla poena
 digno ob nullum, et si pater alicujus infimuletur, ob alie-
 num delictum injuria ablatum. Rex attonitus hac citra
 omnium opinionem a juvene aetate ac viribus florentissi-
 mo facta sibi allocutione, animum cum collegisset dissi-
 mulans indignationem serena fronte lenibusque ei re-
 spondit verbis; Velle se finita, cui proxime accingendus
 p) Hierosolimitani imperii fasces eo tempore, tenuit Baldui-
 nus Rex ejus nominis tertius, qui patrem Fulconem non
 diu mortuum in Regno exceperat, quamvis nondum i-
 pse ob aetatis immaturitatem sed mater ejus Melesinde de-
 cu s

cus feminarum sui temporis eas gereret, ac majori quam qua feminæ alias pollere censentur prudentia administraret. Admodum tamen inclinatae erant res Christianorum eodem temporis momento, inque haud modicum adductæ periculum. Edissa enim urbs munitissima & Medorum metropolis sese fidei eorum committere addacta, fuerat, qui fidei Christianæ, quam incolæ profitebantur, hostes erant infensissimi. Disfidium, quod inter Antiochenum Principem ejusque Comitem, cujus curæ urbs commissa erat, agitabatur intempestivum perniciosissimumque ansam præbebat Sagvino viro sceleratissimo & Turcarum, qui versus Orientem incolebant, potentissimo adoriundi urbem, eamque Christianis suis invicem jurgiis impeditis eripiendi. Recuperabatur quidem urbs deinceps solertia ejusdem comitis, cujus negligentia antea perdita erat & sub infidelium potestatem ceciderat: Ast Noradini, qui Sagvino successerat, auspiciis jugo turcico rursus vindicata fuit una cum magna Christianorum clade; Faciente enim aliquando Comite excursionem cum militibus suis præfidiariis in hostium obsidentium castra, hi a tergo reditu eos in urbem intercludebant, ita ut omnes, qui haud fuga servati sunt, misere prosternerentur. Rem ita sed amplius recensuit *Willerm. Tyrenf. lib. 16. c. 4. 14. 15. 16. ex cujus capite 18. lib. cit. verba*, quibus miserum, in quem redacta tunc erat Palestina, statum depingit, hic apponere volo: *Capta igitur urbe Edessena rumor letalis memoria plenus perfunxit, quod impia gens Turcorum non solum urbem prædictam sed omnem omnino Orientis tractum licentia liberiore percurrere nostrarum urbes, villas, municipia depopularentur. Conf. Dodech. ad an. 1145. Robert. de Monte ad eundem. Otto. Fr. in Cbron. l. 7. c. 30. Qui insignem hanc jacturam, quam Christiani amittendo Edissam fecere, causam dedisse expeditioni sacræ, quam tot Reges & Principes postea instituere, claris hinc annotavit verbis. Ob hoc mota est expeditio maxima contra paganos, & Regem Persarum a Conrado Rege Romanorum & Ludovico Rege Fran-*

eorum, cum summis & pluribus utriusque regni principibus & innum-
merabili multitudine populi, qui absque omni effectu reversi sunt:
Legi etiam meretur epistola Papæ Eugenii ad Regem
Gallie data: quæ habetur: in *Ott. Fris. de Gest. Fr. 1. l.*
1. c. 35.

2) Papa accepto tam improperi Christianorum status in Po-
lestina nuncio, statim omnes figit cogitationes in excogi-
tandis remediis, quæ medendæ rei Christianorum tam af-
flictæ inservire possint. Nullum autem ipsi ad id effici-
endum visum est accommodatius, quam si Reges atque
Principes Occidentis ad opem iis ferendam excitare pos-
set. Quæ de causa Bernhardum Abbatem Clarevalensem,
quem non tantum arte persuadendi multum valere nosce-
bat, verum etiam cujus verba ob insignis pietatis famam,
quæ apud omnes ferme Christianas gentes percelebris er-
rat, magnum habitura pondus mens ipsi facili negotio
prælagire poterat, inter ceteros huic præfecit negotio.
Willer. Tyrenf. lib. 16. c. 18. id calamo suo consignavit; *Eugenius*
Papa tertius viros religiosos potentes in opere & sermone ad diver-
sas Occidentis partes dirigit, qui populis Orientalium fratrum de-
nuncient pressuras intolerabiles & ad tantas ultum iri fraterni sagui-
nis injurias eos debeant animare. Inter quos vir immortalis memo-
rie & honeste conversationis speculum Dominus Bernardus Clareval-
lensis Abbas præcipuus eligitur: Conf. Otto. Fr. de Gest. Frid. 1. l. 1. c.
34. Robrt. de Monte ad an. 1146.

3) Inficias equidem ire non licet, Regem Franciæ Ludovi-
cum utpote qui magnum sentibat animi dolorem ex tam
adversa Christianorum in Oriente fortuna, haud prius in
animum sibi induxisse auxilio iis venire, quam a Bern-
hardo aditum. Uti manifeste innuit *Otto. Fris. 1. l. 1. de Gest.*
Fr. 1. c. 34. Attamen forsan non tam facile a Principibus
suis ac Proceribus, quos ejus rei gratia convocaverat, af-
fensum impetrasset, nisi Bernhardi oratione & ope adjutus.
in *Gestis Ludovici Regis a P. Pitheco publicatis inter historia Fran-*
cor. scriptores p. 138. hujus rei offendere licet testimonium.

Rex

Rex etiam ut audiret inimicos crucis in tantam presumptionem prorap-
pisse, ut plenus fide & vere catholicus corde pio compatiens tantam
injuriam proposuit vindicare, & ut ostenderet per effectum, quod
mente conceperat eodem anno in castro Veceslaici magnum parlamen-
tum congregavit. Ibi Archiepiscopi & Episcopi & Abbates & magna pars
Baronum Francie convenerunt. Nec desuit ibi sanctus Bernhardus Cla-
rivallis Abbas de assumptione crucis predicans. Cujus os in predi-
cando, opitulante sanctitate non laboravit in vacuum. Nam Rex
primum proficiens cum magno devotionis ardore signum sancta crucis
assumpsit, & post ipsam Regina Alienordis uxor sua. Tunc vident-
es Prælati & Barones Regem & Reginam signum crucis assumpsisse,
cum magno devotionis affectu signum crucis unanimiter assumpserunt.
&c. Quorum seriem ac nomina alleg. loc. videre licet. Cui
adstipulantur Otto, Fris. l. 1. de Gest. Fr. 1. c. 36, Robert. de Monte ad
an. 1146. Otto, de S. Blasio in Append. c. 1.

1) *Ottoni Frising.* hujus testimonium debemus in lib. 1. de Gest.
Frid. c. 39. Igitur innumerabilibus in Occidentali Gallia ad transma-
rinam expeditionem excitatis Bernhardus predicationis nomine mo-
vendum Orientale Francorum regnum aggredi disponit. Audiens hoc
Princeps generalem curiam in nativitate Domini apud Spiram cele-
brandam indixit. Quo veniens predicatus Abbas Principi cum Friderico
fratris sui filio aliisque principibus & viris illustribus crucem
accipere persuasit plurima vel in occulto vel publico faciendo miracula.
Observatu dignum est hoc tempore Germaniam nostram
Francie Orientalis regni nomine insignire adhuc usitatum
valde ac familiare esse scriptoribus, cujus exemplum post
Friderici Conradi in regno successoris ætatem raro, fere
dixerim nunquam forte legetur. Nec intactum hic re-
linquere possumus ultimum fratris Conradi Regis Friderici
diem, quem hoc tempore obiit teste *Ottono Fr. alleg. loc.*
magnopere irati in Fratrem, quod filium suum Fridericum,
in quo omnis ejus spes & gaudium positum erat, a
sacra militia non arcuerat.

2) Dignus est, qui hic recitetur locus *Otton. Fr. de G. Frid. l. 1. c.*
40. quod exinde disci & intelligi potest ex cujus faminæ ho-
mini.

minibus aliqua ex parte magna illa hominum colluvies fuerit composita. *Tanta etiam (mirum dictu) predonum & latronum advolabat multitudo, ut nullus sani capitis hanc tam subiream, quam in solitam mutationem, ex dextra excelsi provenire non cognosceret, cognoscendo attonita mente non obstupesceret: Id unicum forsan extitit commodum, quod Germania ex expeditionibus sacris percepit quod a scelerosis & malevolis purgata & defæcata fuerit hominibus.*

- u) Verum hi arma in Palestinam ferre renuebant, se ea Slavivis, qui itidem ignari fidei Christianæ ac ejus dogmatum non raro limites eorum infestarent, illaturos esse pollebantur *Ottonis Fris. verba in lib. 1. de Gest. Frid. 1. c. 40. in fin. adscribi merentur, quod eam, quæ inter crucem, quam Saxones in signum sacræ militiæ acceperere, & crucem, quæ versus Orientem tendentes insigniti sunt, intereesit, produnt differentiam. Saxones vero, qui quasdam gentes spurcitiis idolorum deditas vicinas habent ad Orientem proficisci abnuentes, cruces iidem easdem gentes bello attentaturi assumpserunt: a nostris in hoc distantes, quod non simpliciter vestibus assuta, sed a rota subterposita, in alium protendebantur.*
- v) *Vid. Helmold. in Chron. Slav. lib. 1. c. 49. Robert. de monte ad an. 1147. quorum ille miracula, quibus Bernhardus præsentium oculos summæ pietatis opinione præstrinxit, prolixè descripsit.*
- w) *Otto. Fris. l. 1. de Gest. F. c. 43. At Conradus Romanorum Rex Principes convocans in oppido Orientalis Franciæ Francofurt. generalè curiam celebrat. ibique filio suo Henrico adhuc puero per electionem principum Rege constituto, in Palatio Aquis cum Domenica mediane Quadragesimæ Regem inungi ac coronari iubens regni participem e legit. Quo anno natus fuerit hic Henricus, de eo mihi non constat, quin vero & vxore Conradi Gertudis nomine in lucem editus fuerit dubium non est, duas enim Conrado fuisse uxores nullibi legimus imo ne hujus quidem conjugis nomen scriptores illius temporis me penes legisse recordor: Apparet autem id ex binis diplomatibus Conradi*

Conradi quæ debemus *Wilhelm. Heda in historia ultraject. p. 167. & 166.* in quibus Conjugem suam bis ita nominat. & *Dilectam conjugem nostram Gertrudim Reginam &c.* - - - *interventu etiam Dilectæ conjugis nostræ Gertrudis Reginæ &c.* Fuisse hanc Gertrudim filiam Berengarii Comitis Sutzbachensis sororemque Conjugis Emanuelis Imperatoris Constantini. tradit *Willer. Tyrenf. in hist. de bello sacro lib. 16. cap. 23. sub fine:* Nam eorum (scilicet Emanuelis & Conradi) uxores sorores erant, filia Berengarii senioris Comitis de Sulcpach, magni & egregii principis, & in regno Theutonicorum potentissimi, mortem hujus comitis commemorat *Orio. de S. Blasio. c. 20.*

x) *Otto. Fr. l. 1. de Gest. Frid. c. 43. in fin.* Ad prædictam curiam Henricus Noricorum Ducis filius, qui jam adoleverat, venit Ducatum Noricum, quem patri suo non justè abjudicatum asserbat jure hereditario reposcens. Quem princeps multa prudentia & ingenio inductum usque ad reditum suum suspendens, quiete expectare jussit: Verum aliud Conrado resedisse propositum in mente retentum, eventus edocuit. Quare *Helmold. in c. 72.* scripsit Vivente Conrado Henricum Bavariam recuperare non valuisse. *Conf. Adelsreut. in Annal. Bojov. p. 1. l. 21. n. 12.*

S. 9.

Ordinatis omnibus, ac optime instructo ex infinita hominum multitudine composito exercitu, soluta hyeme sacræ expeditioni *initium x)* datum est. Et quamvis de tanto *y)* & tam forti exercitu nil nisi maxima in totius, qua late patet Orientis subjugationem sperare ominari que liceret, fortunaque pariter primis hujus expeditionis *initiiis z)* admodum favere videretur. Attamen paulo post adeo favire cœpit in universum exercitum iniqua & adversa fortuna, ut integro exercitu aqua, fame, siti ac insidiis ferme in ipso adhuc itinere extincto & *consumpto a)* vix decima tam numerosi agminis pars Palestinam & quidem ægre attigerit. Ita ut re penitus infecta Conradus Rex sequenti anno multa discrimina perpe-

F sus

sus infelix in Germaniam rediret b) omnibusque pateficeret fraus pia D. Bernhardi quam Regibus ac Principibus imposuerat persuadendo iis c) cœlitus sibi indicatum, tempus venisse illumque eluxisse diem, quo recuperandæ palestinae opera navanda sit, nunc vero re amissa ac improspere gesta improspere hujus expeditionis eventus causam ad ignota Dei judicia, quæ percontari homini nefas sit eorumque, qui expeditionem susceperint, peccata referre nullus non erubescerebat.

x) Norimberga, quæ tristem casum, quem ab Henrico V. passa fuerat (vid. Otto. Fr. l. 7. Chr. c. 8. qui vero desolationem reticet) hucusque in rudibus suis deplorabat, nunquam forsân caput rursus extulisset, nisi Conradum nostrum nacta fuisset restauratorem, qui Noribergam tanquam jure hereditario possedisse ab Otton. Fr. l. 1. c. 16. dicitur. Hic enim captus loci amœnitate in deliciis habebat ibi degere. Hinc urbem ab interitu revocare & pristino splendori restituere studuit, quod institutio Abbatiz S. Egidii, quam suavis D. Bernhardi condidisse dicitur, & reliquæ accessiones, quibus ejus auspiciis urbs aucta fuit clarissime demonstrant de quibus lege Wagenfeil. de Civit. Norimb. in cap. 4. p. 22. & c. 10. p. 74. seqq. Ibi pariter hyemem exegerat Conradus, Norimberga enim Regem se commovisse ad sacrum aggrediendum iter & Ratisbonam profectum esse legimus in Ott. Fr. l. 1. de Gist. Frid. c. 44. ubi trajecto Danubio cum exercitu in Austriam descendit. Willer. Tyrenf. histor. lib. 16. c. 19.

y) Otto. Fr. cis. loc. & cap. scribit, tantam fuisse multitudinem, ut & flumina ad navigandum agrorumque latitudo ad ambulandum vix sufficere videretur. Helmold. in Chron. Slav. l. 1. c. 49. Non est recognitum incipit vicinis temporibus, nec auditum a diebus seculi tantum convenisse exercitum, exercitum grandem nimis. Willer. Tyrenf. cataphractorum septuaginta millia, peditum vero infinitam fuisse refert multitudinem. lib. 16. cap. 19. n. 20. Robert. de Monte
ad an.

ad an. 1147. Conradus Rex mense Maio multitudine innumerabili
& virtute incomparabili peregrinationem aggressus est.

2) Univerſus etenim exercitus, cui congregando Rex juxta
Burgum in Orientali Marchia, qui Ardacher vocatur, ut verbis
utar Otton. Friſ. l. i. de Geſt. Frid. c. 44. trium dierum ſpatium immo-
ratus fuerat, facto per Auſtriam, Hungariam & Thraciam
felicitè tranſitu, omnibusque impedimentis & discrimi-
nibus, quæ in tam longo itinere non raro occurrere ſo-
lent, felicitè ſuperatis, ad Regiam urbem (Constantino-
polim ſcil.) uti idem loc. cit. c. 45. comminiſcitur, proxime
acceſſerat Willer. Tyrenſ. cit. lib. 5. cap. n. 50.

3) Cum Græciæ ſines ingreſſus eſſet exercitus, nec multuma
Constantinopoli fede Regia abeſſet, legati miſi ſunt ad
Regem Græciæ, qui tam liberum tranſitum quam com-
meatum ceteraque, quibus exercitus carere non poteſt,
emendi in terris ejus ab eo expetereſt libertatem. Re-
gem, qui audierat, tot armatos homines pedes ſuis intu-
liſſe finibus, timor inceſſerat ne hoſilem forſan afferret
animum ſuaque agatur res. Quamobrem fluctuabat ab
initio animo, quomodo ſibi optima ratione conſulereſt.
Cum autem ipſi internunciaretur, ut amicos eos veniſſe
pacis que reſtaurandæ gratia e patriæ limitibus exceſſiſſe,
ſubito precibus legatorum annuit, non tantum ſecurum
exercitui tranſitum indulgendo, verum etiam ſubditos
ſuos jubendo, ut ubivis locorum, ubi caſtra fixuri eſſent
cibaria &c. venum exponerent ac offerrent. Helmold. Chron.
Slav. l. 1. c. 60. Hucusque felicibus ſemper ac ſecundis avi-
bus exercitus iter proſequebatur, cumque oppido Chere-
vach appropinquaveſt, ab omnibus amœnitate viridis prati
ac plantitiæ, quæ memoratum oppidum ambibat, illicetis
caſtra ibi explicare nec non dies quosdam ſtativos ſume-
re decernebatur. Tam ad vires amiſſas & languefaſtas
repetendas & recreandas, quam Feſti S. Beatæ Virginis
celebrandi gratia. Verum non diu durabat gaudium,
quod exercitus ex loci amœnitate percipiebat, ſiquidem in

subitaneum ejulatum & tristitiam convertebatur. Ven-
to enim & horrido, effusissimoque, qui ingruerat, imbre
amnis vicinus adeo intumescerebat, ut littora transcendens
campum in quo castra statuta erant inundaret & magnam
exercitus partem abreptam suffocaret *Otto, Frising.* qui ipse
tragicam hanc mortem oculis suis usurpavit eam prolixè
descripsit in *l. 1. de Gest. Frid. c. 45.* Il qui hac vice mortem
effugerant, progredientes alii obviam ivere morti, mor-
temque morte tantum mutarunt: Trajecto enim mari cum
navibus, quarum copiam ipsis fecerat Rex Græciæ, alii
perfidia legatorum Regis Græciæ, qui eos in viam, qua
in Persiam eatur, ducere debebant, in devia & deserta lo-
ca quasi ad lanienam abducti, & ab infidelibus ex inopinato
invasi miserè trucidabantur *Willer. Tyrens. l. 16. c. 20. segg.* Al-
lii quorum dux erat Rex Franciæ Ludovicus, collatis
cum Saracenis signis aperto vincebantur Marte *Willer. Tyl-
ber. l. 16. cap. 25.* Alii in primis Germani, qui labores qui-
dem sed inædiam tolerare nequeunt, fame ac siti confecti
languidum exhalant spiritum *Helmold. Chron. Slav. alleg. cap.*
Chron. Mont. Seren. ad an. 1147. Robert. de Monte an. 1148. Vid.
etiam *Nicetas de Manuele Comneno lib. 5.* qui inter insidias
Græcorum, quas vitis Germanorum struxerant, etiam illas
tam infames fuisse ut farinæ, quam iis vendidere calcem
vel gypsum contusum miscuerint, autor est.

*) Annus, quo rediit Conradus, fuit millesimus centesimus
quadagesimus nonus, quod tot quasi testimoniis probatur,
quot scriptorum reditum ejus attingere: ut *Chron. Mont. Ser.*
ad an. 1149. Dodechin. ad an. 1149. Robert. de Monte ad eundem Wil-
Tyrens. l. 17. histor. sacræ cap. 8. subjungere placet locum *Gau-*
fredi Prioris Vossensis in Chron. apud Labbeum Tom. II. Biblioth:
quem repetiit *Anton. Pagi in Critic. ad Baron. ad an. 1149. n. 1.*
Exercitus ille nihil omnino profecit, quia indiscipline habuerunt,
quapropter multi defecerunt, innumerabiles perierunt propter iniqui-
tatem suam, thesauros Ecclesiarum falsa promittentes vadimonia ante
iter auferebant, & infirmam plebem divi exactionibus affligebant,
pompa-

pompaticè secuti sunt & superbi humilem Christum, & erraverunt frustra a iusto humillimo. Hi omnes vix quendam cepere civitatem cum foret numerus innumerus. Conf. Otto, F. l. i. de Gest. Frider. c. 59. Papa Eugenius certior factus de Regis ex expeditione sacra in Germaniam reditu epistolam ipsi misit consolatoriam, dehortans eum ne nimium det mœrori atque tristitiæ ob tam infaustum expeditionis exitum. Habetur autem hæc epistola in *Otton. Fr. l. 1. de G. F. c. 61.*

- c) *Helmold. in Chron. Slav. l. 1. c. 59. Capit sanctus ille, nescio quibus oraculis edoctus adhortari principes ceterasque fractum plebes, ut proficiscerentur Hierusalem ad comprimendas & Christianis legibus subjugandas barbaras Orientis nationes, dicens appropinquare tempora quo plenitudo gentium introire debet & sic omnis populus salvus fiat. De quo si ita certus fuisset sanctus Vir, nec res nisi optime evenire potuisset, nec ipse ob infaustum, quem habuit exitum opus habuisset consilium suum ac incitamentum scripta Apologia defendere ac a fraudis suspicionem & mendacii vindicare, quæ præfixa est secundo ejus de Consideratione libro uti docet Pagi ad an. 1152. n. 2. Meminit & ejusdem Otto. F. de G. F. cap. 60. in. fin.*

§. X.

Alter exercitus, qui navalis erat, & ad debellandos, qui Christianos in Hispania haud parum affligebant, Mauros missus erat, sine suo felicius potitus est. *Ulisipponem* enim terra marrique obsidione clausam ex voto expugnarunt, internecioni datis omnibus, quos transcensione facta intra urbis mœnia offenderant. Qua re feliciter gesta iter quidem Palæstinam versus continuare debuisset exercitus, aut certior factus, tam improspere cessisse Germanorum Gallorumque eò tendentium expeditionem destitit a proposito, consultius fore putans, deterreri illorum vestigiis, quam prosequendo eo iter simili sese exponere infortunio. Saxones, qui Slavis bellum

inferendo sacra defungi decreverant expeditione. ob *Nicoloti e)* Slavorum Principis tyrannidem, quam in Christianos vicinos miserandum in modum exercebat, duos pariter paraverant exercitus, quorum alteri Episcopus Magdeburgensis præerat, alteri autem moderabatur ac imperabat Henricus Leo Saxonie Dux. Hi in *animum f)* sibi induxerant populum Slavicum aut penitus excindendi, aut tam duris forte legibus ad Christianam fidem recipiendam adigendi, quas Carolus Saxonum debellator iis olim imposuerat. Nec dubium est, quin eventus animo respondisset, si principes intempestive inter se discordes ipsimet haud cum *impedivissent s)* Inprimis cum eo jam Slavi redacti essent, ut baptismum reciperent & Christianos in terris suis tolerare sponderent.

d) Classis navalis quæ in Germania adornata, & teste *Helmold. in Chron. Slav. c. 61. in Hispaniam destinata erat*, cum navigando Oceanum Angliam pervenisset, ibi Anglorum navibus aucta vela versus Hispaniam torfit, & ad Portugallensem nobilissimam Gallecie urbem feliciter applicuit. Alphonfus primus simul ac percepit Christianorum naves ad Gallecie littora appulsas esse, ex adventu eorum mirificam hauriens lætitiâ opem ab iis sibi mauris bellum illaturo ferendam expetiit, siquidem eo animo illos advenisse compertum haberet. Hi petito ejus quam libentissime calculum addidere, consiliumque initum fuit ab utraque parte Ulisbonam, quam mauri infidebant, conjunctis viribus obsidendi. Id ita memoriæ prodidit *Helmoldus* qui Lubecensis erat hocque tempore vivebat cujus & sequentia sunt verba *in Chron. Slav. c. 61. Cujus (scilicet Alphonfi) petitioni faventes abierunt Lacedonam cum magna navium copia. Rex quoque terrestri accedens itinere validum adduxit exercitum, & obsessa est civitas terra marique. Multum ergo temporis effluxit in obsidione civitatis; Ad ultimum capta civitas pulsque Barbari Addantur Chron. Mont. Seren. ad an. 1147. in fine Dode-*

Dodechinus in Append. ad Mar. Scot. ad an. 1147., qui ipse expeditioni interfuit. *Robert. de Monte ad eundem*. Hic eo tempore vivere nec non Ulisipponensis urbis obsidione Saracenorumque ex ea expulsionem egregie descripserunt. Ex exteris scriptoribus consuli possunt *Hovedenus part. 1. p. 489. Mariana lib. X. c. 19. Duard. Nomin. de Reg. Portug. p. 1253.* Qui autem de urbis *Lacebone*, sicuti eam appellavit *Helmoldus, Ullisbone*, quo nomine eam indigitat *Dodechin* vel *Ullisipponis* uti *Robert. de monte* eam vocat, situ ac denominatione plura legere cupit, adire potest *Damianum a Goes in Olisipponis descriptione & Ludovicum Nonium de Hispania c. 35.* Qui offendi possunt in *tom. 2. Hispania Illustrata.*

e) Huic cum significaretur decretam esse expeditionem, sibi que bellum a tot hostibus imminere, legatos ad Adolphum Comitem Holfatiae ablegavit ad eum admonendum, ne foederi cum eo initio adjungendo se iis, qui ei bellum minitarentur, vim faciat petendumque; ut ei secum colloqui copiam faceret. Repulsâ his data alii missi sunt legati ad eum redarguendum ruptae amicitiae legis. Verum Comes necessitati, qua ad id faciendum urgeatur, id remittendum esse respondit, fieri enim sine gravi Principum Christianorum offensa non posse, ut cum eo hoste illorum colloqui causa congregaretur. Ex quibus non poterat non Nicolotus satis colligere, bellum quod sibi imminere cernebat, nulla ratione averti posse. Quamobrem ratus satius esse id ultro agere, ad quod se ineluctabili necessitate adductum iri praevidebat, & non solum muniendo castrum Dubin praemunire sese cepit, verum etiam Vagriam armis ingressus est, ipsamque Lubecam ab incolis male custoditam interceptit. Hac inopinata Slavorum invasio effecit, ut Christiani tanto magis copias contrahere terrasque Slavicis adoriri festinarent. *Helmold. in Chr. Slav. s. 62. & 63.*

f) *Chron. Mont. Ser. ad an. 1147.* Eodem anno magna multitudo signatorum contra paganos Aquilonem versus habitantes profecta est, ut eos

- ut eos aut Christianæ religioni subderent, aut omnino delerent.
- g) Principes enim, qui magis commodi rationem habuerunt, propinuosque suos proferre studuerunt, quam Christianam propagare religionem, quo majori fervore bello initium dabant, eo citius sese illius intuitu inde abstrahi passi sunt. Quisque enim timebat, ne alter majus se commodum exinde perciperet neque sibi plus damni, quam commodi conciliaret. Sicuti id *Helmoldus* care indicat in *Chron. Slav. c. 65*. Dixerunt autem satellites Ducis nostri & *Alberti Marchionis* ad invicem. Nonne terra, quam devastamus nostra est? Et populus, quem expugnamus, populus noster est? Quare ergo invenimur hostes nostrimet ipsi & dissipatores vestigalium nostrorum. Ceperunt ergo ea die facere in exercitu tergiversationes, & obsidionem multiplicatis induciis alleviare: *Conf. cap. 68. Eiusdem. Ottonis Eris. locus etiam subjungi meretur, qui est in l. 1. de G. F. c. 44. Qualiter etiam Saxones vicinas, ut dixi, gentes aggressi, Principibus inter se discordantibus ad propria remaverint, à memoria eorum, qui adhuc supersunt, non est alienum.*
- h) Testimonium *Helmoldi* in *Chron. Slav. c. 65*. unum ex omnibus nobis sufficiat. Ad ultimum nostris jam peractis conventionis facta est, ut *Slavi* fidem Christianam reciperent & laxarent *Danos*, quos in potestate haberent. Verum, quamvis multi *Slavorum* sese baptismo fidei Christianæ initiari paterentur, in ea tamen haud diu constiterunt, sed metu & necessitate cessante ad idololatriam paganorumque castra rursus perverse delapsi sunt de quo *idem loc. cit.* conqueritur.

§. XI.

Conradus ex infelici expeditione redux factus *Ratisbonæ* indixit comitia ubi ab advenientibus Principibus Proceribusque consolationibus potius ob tam infaustum pii conatus eventum quam gratulationibus excipiebatur. Verum enim vero, quamvis mœror *Conradi* tantus sane esset, quantus ex re tam male & improspere gesta capi potest maximus, animus tamen eo levare citius potuisset, nisi

nisi hunc gravior excepisset dolor, quem ipsi immatura & insperata Henrici magnæ spei filii mors *k*) qui jam tum in successorem ejus electus erat, infixit acerbissimum. Attamen hic luctus publicus non prævaluit curæ, quam pro Regni salute ac incolumitate saucius etsi ejus animus perquam solícite agebat, omnes enim ferme pro more Cæsarum Germaniæ peragravit provincias, ut ipse jus dicendo ac auctoritate sua lites, quæ inter *Episcopos l*) atque Principes horumque *subditos m*) vertebantur, eo felicitius dirimeret & sopiret. Intermedio tempore Henricus Saxonie Dux, qui paulo antea *matrimonium n*) cum Clementia Conradi Zeringensis Ducis filia iniverat, cernens se spe sua defraudatum esse, fore, ut a Rege reverfo juxta promissum ejus in Ducatum Bavariæ restitueretur posse sibi videbatur. Qua de causa, relicta conjuge in Saxonia, quæ vice ejus in gubernanda Saxoniam fungeretur, in Sueviam Bavariam armis ab Henrico repetiturus *abijt o*) Hic Regis imploravit auxilium, idque ut ab Henrico hoste infensissimo facili negotio obtinuit. Videns etenim Rex animum, quem Leo præ se ferebat, non esse alium præterquam eripiendi Henrico Bavariam; ne potentiam suam rursus auget, perito Alberti Marchionis, qui cum ad Henricum interim Saxonie Ducatu evertendum excitaverat, benignas aures *præbuit p*) armaque cum eo ocyus conjungere pollicitus est. Hoc ita constituto, contractis a Rege Goslarie copiis, junctis viribus Brunsvigum Præsidium Henrici omnium munitissimum aggressi sunt. Henricus, statim ac ei hæc nunciabantur, depositis vestibus suis plebejo rudique habitu indutus cum tribus tantum aut quatuor fidis comitibus itineri se dedit, eoque quinque dierum intervallo e Bavaria

ria in Saxoniam feliciter confecto, noctis beneficio adju-
tus insciis hostibus Brunsvigo successit. Qui ejus adven-
tus omnibus civibus reddidit animum, eosque in civitatem
omni nisu fortiter defendendo confirmavit. Ita ut Con-
radus certior factus de Leonis occulto in Brunsvigum in-
gressu, subito ejus expugnationem desperare cœperit, ob-
fidionemque ipsam ultero solverit, militibusque Goslari-
am, unde deduxerat, reductis atque in hybernis colloca-
tis penitus de instituto in Saxoniam bello destiterit.

2) Totum tempus, quod hac expeditione consumptum erat,
duorum annorum haud excessit spatium. *Otto Fr. in l. 1. de
G. F. c. 59. in iuvania (que nunc Salzburg dicta Boevarie metropoli-
tana sedes esse noscitur) Pentecosten celebravit expletis ab eo, quod
idem festum in Pannonia finibus egerat, duobus annis. Cui statim
subjungit. Inde Ratisbonæ cum magna Principum frequen-
tia curiam celebravit. Id autem, quod in illis comitiis ven-
tilatum actumque sit, nemo scriptorum ejus temporis lite-
ris mandavit, utpote qui fere omnes hoc scaten vitio,
quod de rebus nihili sapius multa faciant verba integras-
que impleant paginas, res vero, quæ statui imperii illius
temporis cognoscendo inservire & conducere possunt,
siccò transeant pede.*

3) *Otto. Fr. cit. lib. c. 62, Circa idem tempus filius Regis Henricus, quem
ipse, ut supra dixi, per electionem principum Regem ordinaverat,
diem obiit, habens adhuc alium fratrem parvulum Iridericum.*

4) Trajectensis Ecclesia illo tempore magno, quod inter ca-
nonicos ejus subortum erat, agitabatur disfidio. Hi enim post obitum Hartiebæ Episcopi circa electionem novi Præfulis admodum scindebantur, inque varias abi-
partes, quamvis hoc jus non nisi novissimo Conradi bene-
ficio precibus laudati Episcopi ad id permoti deberent.
cujus concessionis diploma videre licet apud *Hedam in bi-
stor. Ultraject. p. 163.* Alii Theodoricum Hollandiæ, alii Hen-
ricum Geldriæ comitem, alii Hermannum ex familia Co-
mitum

mitum de Hoerm oriundum Episcopali dignitati suis ad-
 movere nitebantur suffragiis. Cives quartam constitue-
 bant classem una cum oppidis, quibuscum se sociaverant,
 Fridericum de Hoevel Episcopatu praeferere satagentes.
 Ii, qui vota pro Hermanno tulerant, primi rem ad Regem
 Norimbergæ morantem deferunt, aliisque confirmationem
 investituramque regaliū præripiunt. Hac autem ratione
 nondum sopita erat discordia, quin potius, quavis parte
 electum suum tueri cupiente, indies magis crescebat.
 Hermannus, qui Regaliū investituram jam a Rege con-
 secutus erat, furori tamen insanæ plebis cedere, ac ex
 urbe excedere cogebatur, quæ expulso Hermanno Frideri-
 cum se sustenturam eumque contra quamlibet vim defen-
 suram jactitabat. Rex finem ponere huic perniciosæ dis-
 cordiæ autoritatemque suam illasam illibatamque serva-
 re cupiens iter Noviomagum aggressus est. Quo (peti-
 tis primum ac obtentis a Rege codicillis, quibus iis secure
 eundi redeundique detur licentia) ultrajectenses insignis
 multitudinis sese pariter conulere. Quos Rex pacis stu-
 diosissimus adhibitis pacis suasionibus ad amicitiam &
 concordiam reducere tentavit, intelligens vero medendæ
 tantæ populi illius pertinaciæ tam lene miteque remedi-
 um non sufficere, se sententia juri stricto conformi litem
 dirempturum iisdem significavit. Quod *Otto Fr.* qui ipse
 Regi in hoc adfuit itinere, hisce exulit verbis in lib. 1. de
 E. F. c. 62. *Quos Rex causa ponens ad pacem cum adversariis sine li-
 tis contestatione revocare volens, cum hoc modo procedere non posset,
 tandem iis juris distinctionem obtulit.* Cives autem forte verentes,
 ne accideret, ut Regis sententia causæ eorum minus
 faveret, *viaticum redeundi*, prout id ab *Ottone Fr.* in alleg. loc.
 appellatur, expetierunt, responderuntque, causam hanc
 ut ecclesiasticam iudicio seculari exemptam & coram Pon-
 tifice ventilandam esse. Quod responsum Regi admodum
 bilem movit, qui eos non solum criminis majestatis læsæ
 reos damnavit verum etiam teste *Ottone cit. cap. ad poenam*

tanto crimini statutam in continenti rapuisset, nisi cum indulto iis libero conductui, uti loqui amant, vim facere religioni sibi duxisset, tum ob excitatos in Bavaria tumultus in Germaniam regredi necesse habuisset. Sedatis iis, ac subordinem revocatis Ottonis Palatini filiis, qui causam turbis dederant, altero ex iis obside retento in Galliam (Belgicam nempe) rursus descendit, ac ut *Ottonis Eris*. verba quæ habentur in *cit. lib. c. 63.* ipsa adducam *Trajectensium negotium revocatis omnibus ad subjectionem Hermanni, cum imperii honore terminavit.* Quod pluribus commemorare volui, quod quisvis inde perspiciet, Conradum etiam in Ecclesiasticis controversiis auctoritatem suam cum efficacia interposuisse, alteramque majestatis partem, quæ jura circa sacra exercet, nondum penitus abjecisse. Cui sententia maximum adfundent lumen sequentia *Ottonis Eris*. verba, quæ quoniam, Conradum adhuc Episcopis & Regalium & Pontificalium, uti loquuntur, investituram largitum esse, sub dubium vocari non sinunt, integra ex *alleg. c. 62.* huc transcribere volui. *Arnoldus quoque Coloniensis Archiepiscopus vitam finivit.* Igitur Conradus tam de subrogatione Coloniensis, quam super determinatione illius controversiæ (de qua supra differuimus) examen laturus inferiores Rheni partes adiit. Cumque ad Bobardiam villam regalem venisset, legatos obvios habuit nuntiantes, *Arnoldum Cancellarium suum in præfata Coloniensi Ecclesia electum esse, sed cum hujus rei adfensum usque ad adventum ejus distulisse.* Quod verbum gratanter Rex accepit &c. - Ibi prænotatum Coloniensem electum excipiens & cum eo inde naves ingressus ac per Rhenum remigans Coloniæ Agrippinam venit, cum maximo cleri ac populi tripudio susceptus. Igitur finita ut solet processionis solennitate, Pax in principali B. P. Ecclesia sedens *Arnoldum venientem valde ac reclamantem Pontificatus simul & Ducatus regalibus investivit.* Tamen enim Henricus IV. & V. dolo & vi Pontificum juribus imperatorum inhiantium eo addacti fuerint (vid. hujus jusjurandum ex Urspergeni excerptum apud *Sebat. in An. Pader. part. 1. p. 698.*) ut jus investituræ Episco-

piscoporum in Papam transferberent, subsequentes tamen Reges & Imperatores nihilominus hoc jus aliquando exercuisse leguntur, de Lothario id testatur *Dodebin. in Chron. ad an. 1128.* De Conradi nil dubii reliquum esse patitur testimonium ex *Ottone* allatum.

22) Conradus Noviomagum tendens Spiræ per aliquot dierum spatium detentus fuit. ibi enim Wicholdus Corbeienfis Abbas ad eum accessit conquerens de ministerialium suorum infotentia pravisque moribus. Qui eo processerant, ut Episcopis & Abbatibus ea fere imponere audebant servitia, ad quæ iis præstanda ipsi vi officii adstricti erant. Conradus ut Ministerialium officiis ac potestati certas statueret leges certosque præfigeret terminos, Principes atque Abbates frequentes adesse jusfit, quod communem fuisse hanc querelam non obscure innuit. Diploma, quo Conradus ministerialium effrenatam, quam arrogare sibi incipiebant, quicquid audendi licentiam compescuit atque cohibuit, *Schæten. in Annal. Paderb. part. 1. p. 783.* in lucem produxit. Quod, eo ipso monente & annotante, vel ideo saltem legi meretur, quod alias obscuri & sæpius lecti aut non intellecti ministerialium nominis & vocabuli explicatio optime inde arcescitur possit. Erant autem Ministeriales, qui in oculis Principum vel Episcoporum aut Abbatum aulicis fungebantur officiis, seu barbare ministeriis. Ita enim legitur in laudato diplomate; *Quidem de ministerialibus ejus (scil. Wicholdi) Rabano, qui tunc officium Dapiferi administrabat. Item Ministerialis noster Conradus de Wibuson Camerarius noster a thesauris &c.* Notatu dignum est, hos ministeriales in comparatione cum aliis Nobilibus, qui nulli officio aulico præerant, verum vel prædiis suis insidebant, vel militiæ vacabant, servos audivisse. Quo facit locus, quem in *Arnold. Lub. l. 2. c. 2. n. 3.* in fine legisse annotavi, seseque ita habet. *Et alios quam plurimos tam de viris suis liberis, quam ministerialibus: Hic enim ministeriales a viris liberis clare secernuntur, oppositorum autem opposita sit ratio.* *Ejusdem verba sunt in in lib. citat. c. 31. Multi enim Mi-*

niferialium Ducis, qui ab incunabulis ab eo educati erant, & quorum Patres sine dubio iis serviverant. Duo hæc loca tantum adducere placuit, cum a Dn. Fresnio ad hanc vocem, qui genuinæ ejus significationis eruendæ gratia innumera ferme veterum scriptorum loca collegit, ea adducta esse haud animadverti. Quo plura legendi cupidum curiosumque remitto. Vid etiam Celeberr. Meibom. in not. ad Chron. Levoldi in tom. 1. Rev. Germ. p. 413. in med. nec non Doctiff. Goldast. in not. ad Radberti casus Monast. S. Galli ad voc. Miniferial. tom. 1. Rev. Allemann. p. 133. inprimis autem, qui hanc materiam plena tractavit manu Doctiff. Hertius in dissert. de Hominibus Propriis Sect. IV. tom. 2. Opusculor. ejus p. 175. seqq. usq. ad finem.

- n] Literis mandavit hæcæ Henrici Leonis nuptias Helmold. in Chron. Slav. l. 1. c. 68. In diebus illis Dux noster Adolescens Dominam Clementiam filiam Conradi Ducis de Zeringen duxit uxorem, Adolescentem eum vocat Helmoldus, & ita convenit veritati, si enim tempore obitus Patris sui quartum vitæ egit annum, uti supra demonstravi, jam decimum quintum opporet nondum impleverit annum. Ast ab ea postmodum sub prohibita cognationis prætextu divortit, quod legere est in Arnold. Lubec. c. 19. n. 6. Addatur. Urspersgens. ad an. 1162.
- o) Helmold. in Chron. Slav. l. 1. c. 70. n. 1. In diebus illis congregavit Dux exercitum ut abiret in Bavariam & requirere Ducatum quem vitricus suus Henricus frater Conradi Regis occupaverat. Conf. Adelsreuter in Annal. Bojor. p. 1. l. 21. n. 21c
- p) Idem cap. cit. n. 3. Commisit ergo Dux custodiam terræ Slavorum atque Nordalbinorum Comiti nostro (scil. Adolpho Holfatæ Comiti) compositisque rebus in Saxonia, profectus est cum militia, ut reciperet Ducatum Bavariæ. Porro Ducatrix Domina Clementia remansit Lüneburg, fuitque Comes clarissimus in domo ducis, & officiosus in obsequio Ducatricis, paterque consilii.
- q) Hæc & quæ sequuntur omnia veritati esse consentanea, cuius innotescet, qui Helmoldi Chron. Slav. c. 72. adire haud gravabitur eaque ibi leget, quæ hic brevitatibus gratia recitare noluimus.

§. XII.

Hæc in Saxoniâ expeditio rerum a Conrado gestarum feriem

eriem fere claudit. Nihil etenim ex iis nobis reliquum est commemorandum, nisi quod reducta in Germaniam Galliamque quiete, paceque restituta ei in mentem venerit Italianam adeundi imperialemque dignitatem solemniter Pontificis maximi inauguratione rite capeffendi. Verum inopinatus haud sine veneni eum suspitione corripuit *morbis r]* qui quamvis non impediret, quo minus firmum hoc teneret propositum, Proceresque Germaniæ ad aggrediendam hanc in Italiam expeditionem Babenbergam convocaret, ei tamen ibidem vitam, quam multi ipsi longiore sinceris adprecabantur votis, immaniter *eripuit. s)* Funus ejus Laurishamum inde deducere in paterno ac avito quo locus ille celebris est, tumulo rite deponere quidem constitutum erat, verum Babenbergensibus, qui id sibi contumeliæ fore ducebant, refragantibus ibi *illatum est. t)*

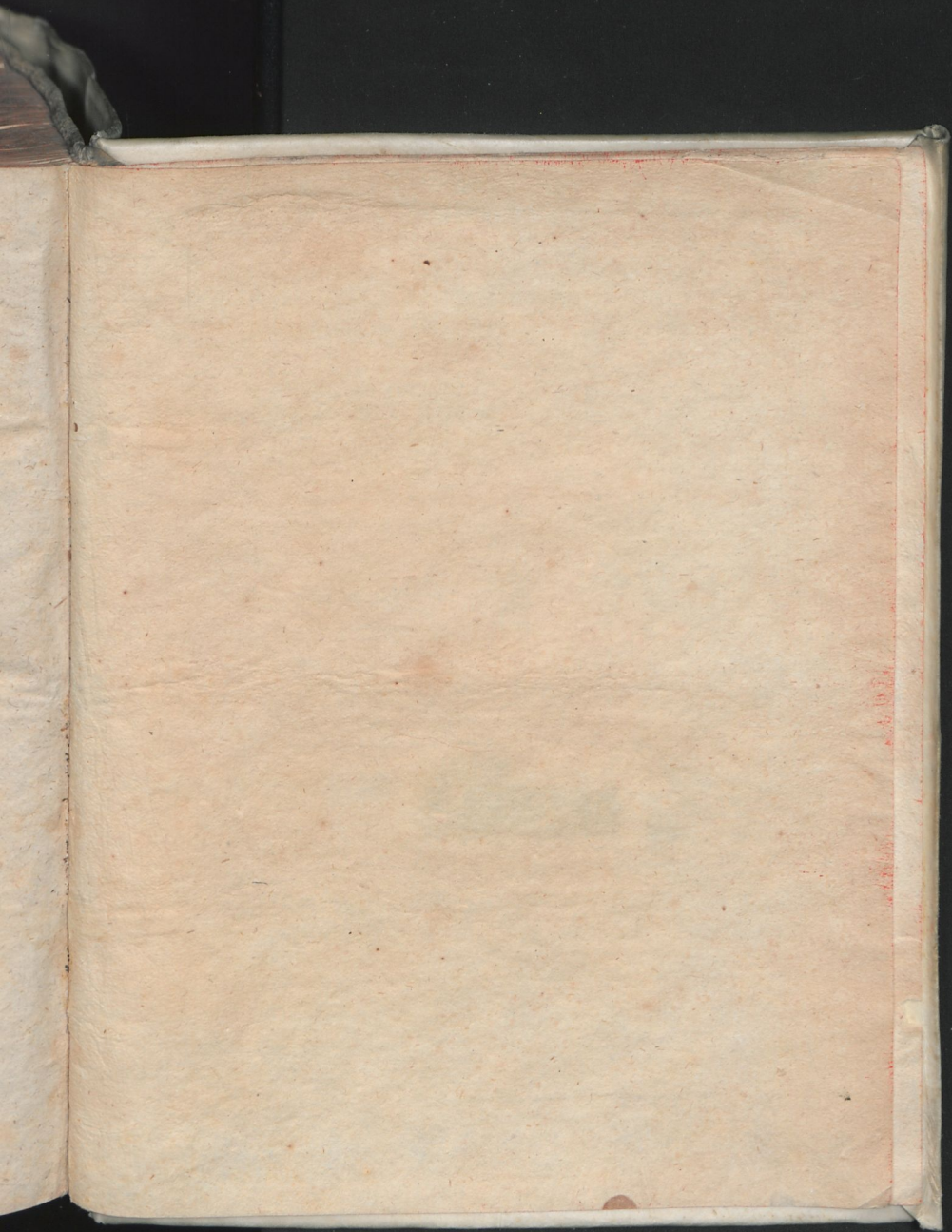
r) Otto. Fr. l. 1. de Gest. Fr. c. 63. Ipse vero non multo post omnibus bene in Gallia & Germania compositis, cum etiam jurata expeditione in proximo imperii coronam accepturus esset, non sine suspitione quorundam, quos ex Italia habuit, medicorum, quasi ex Rogerii Siculi metu submissorum, morbo corripitur. Hic paucis attingere incumbere mihi videtur, Goldastum opinatum esse, Conrado huic constitutionem de expeditione Romana, quam Freherus olim Carolo Crasso attribuit, adscribendam esse, verum post Schillerum in Commentar. ad Jus Aleman. Feudal. merito eam ex optimis rerum argumentis vindicavit Conrado Salico feu secundo, *Celeberr. Schurtzfl. in peculiari dissertatione de Expeditione Romana Conrado Salico vindicata inscripta.*

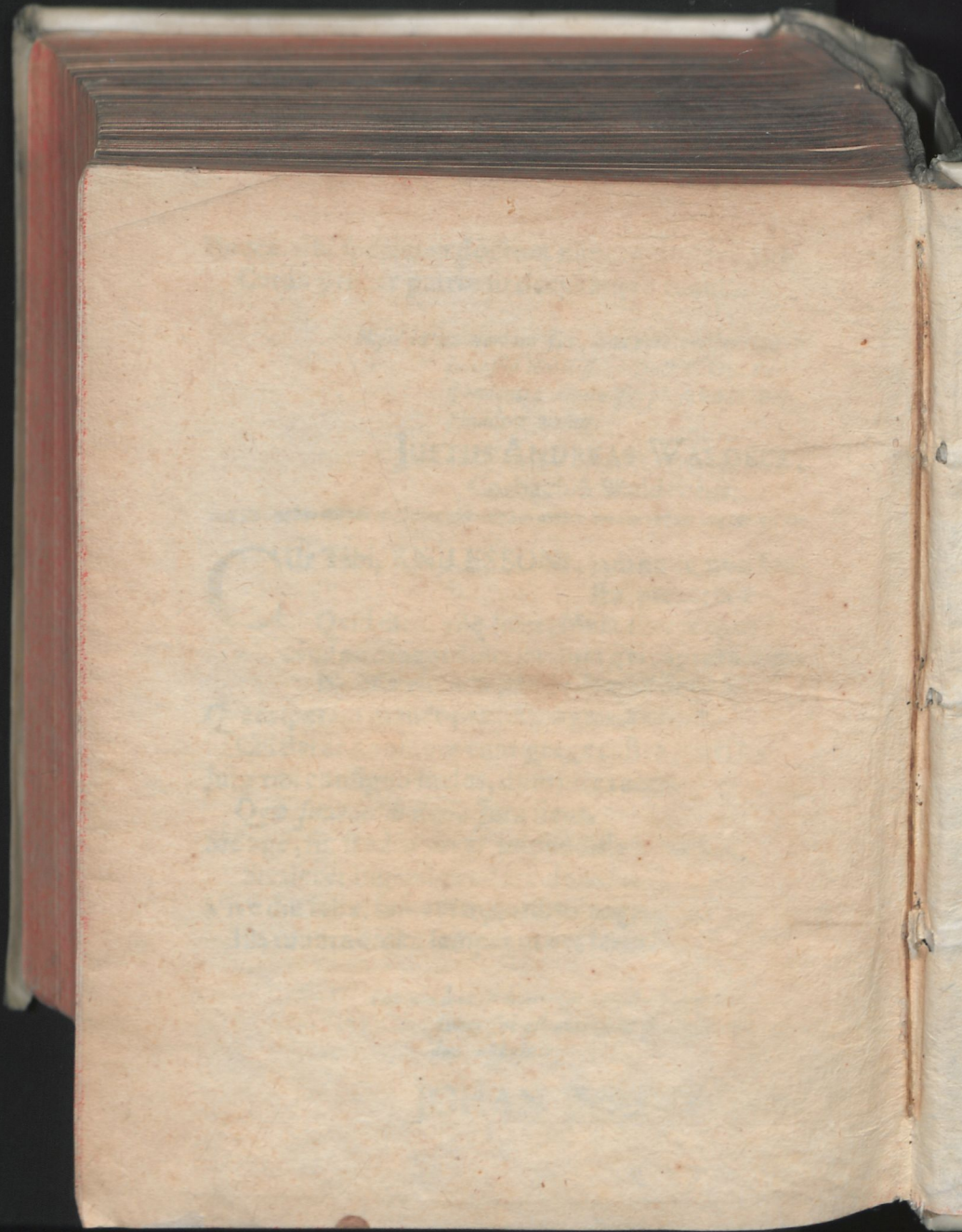
r) Annus, quo vita defunctus est Conradus, est millesimus centesimus quinquagesimus secundus, vulgo Imperator dictus, quamvis corona Imperiali solenniter non fuerit redimitus, quique susque deque habuit se vel Conradum Romanorum Regem tertium vel secundum diplomatibus præscribere, uti hoc duo diplomata, quorum alterum *Hede in historia Ultraject. p. 163.* alterum *Schatenio in Annal. Paderb. part. 1. p. 774.* debemus, satis superque evincunt. Mortis ejus multas

multa suppetunt testimonia. Ex quibus primum, quod est. *Otonis. Fris. l. 1. de G. G. c. 63.* venit recitandum. Sic tamen tanto non fractus infirmitatis dolore, curiam celebraturus Babenberg venit ubi cum multorum planctu raptus, primæ fortitudinis in ultimo discrimine retinens animum, proxima a capite jejunii sexta feria id est XV. Kal. Martii vitam finivit. Conf. Idem in Chron. l. 1. cap. ult. Robert de Monte ad an. 1152. Conradus Teutonicorum Rex obiit, qui is annis regnavit benedictionem tamen imperialem non habuit &c. Ad dantur: Dodechin, ad eundem annum item Continuator Lamberti Schaffenburg: & Albert. Stadens. nec non Otto de S. Blasio c. 14. in Appendice: Helmoldus in c. 72. cum anno jam 1151. denatum esse scripsit, cui suffragatur: Chronici Siederburgensis Autor. verum hi illis ultro cedunt. Ultimum quod prudentiæ, fere dixerim maximum, posteritati reliquit specimen, fuit, quod decumbens regni insignia fratrueli suo Friderico iusserit tradenda, manifesto indicio, se velle ac Imperio magis proficuum judicare, ut ille potius in futurum ejus successorem eligatur, quam filius suus ætate adhuc imbecillis Fridericus. Vid. Otto. Fr. l. 1. de G. Tr. cap. ult. Quod consilium etiam Proceres secuti sunt Vid. idem l. 2. de G. Fr. c. 12. Helmold. c. 72.

¶ Otto. Fr. l. 1. de G. F. cap. ult. Volentibus vero familiaribus suis extra ejus, (ut assercbant) petitionem, eum ad Laureacense monasterium deferre, ibique in proprio fundo juxta patrem humare Babergensis Ecclesia hoc contumeliosum sibi fore judicans, non permisit: Quin imo convenientissimum & honestissimum & Ecclesie illi, & imperio decernens, juxta tumbarum Imperatoris Henrici ejus loci fundatoris, qui nuper auctoritate Romana Ecclesie in loca sancta levatus pro sancto habebatur, Regio cultu eum sepelivit. Continuator Lamberti Schaf. ad an. 1152. idem refert. Falsas id circo esse mihi persuasum habeo opiniones eorum qui eum ut Otto de S. Blasio c. 4. vel Spitz humatum, vel uti Conradus Ursperg. & Schaten in Annal. Paderb. p. 1. ad an. 1152. Lauriaci vel in Laurishamensi coenobio sepultum fuisse scripserunt. Nisi quis ad conciliandos hosce invicem a se dissentientes scriptores, suam facere ac arripere velit opinionem Autoris Chronici Carionis, qui lib. 4. p. 617. intestina Conradi Bambergæ & ofsa Laureaci terræ mandata esse statuit.

S. D. G. I. Æ.

00 A 6428

ULB Halle

3

002 927 87X

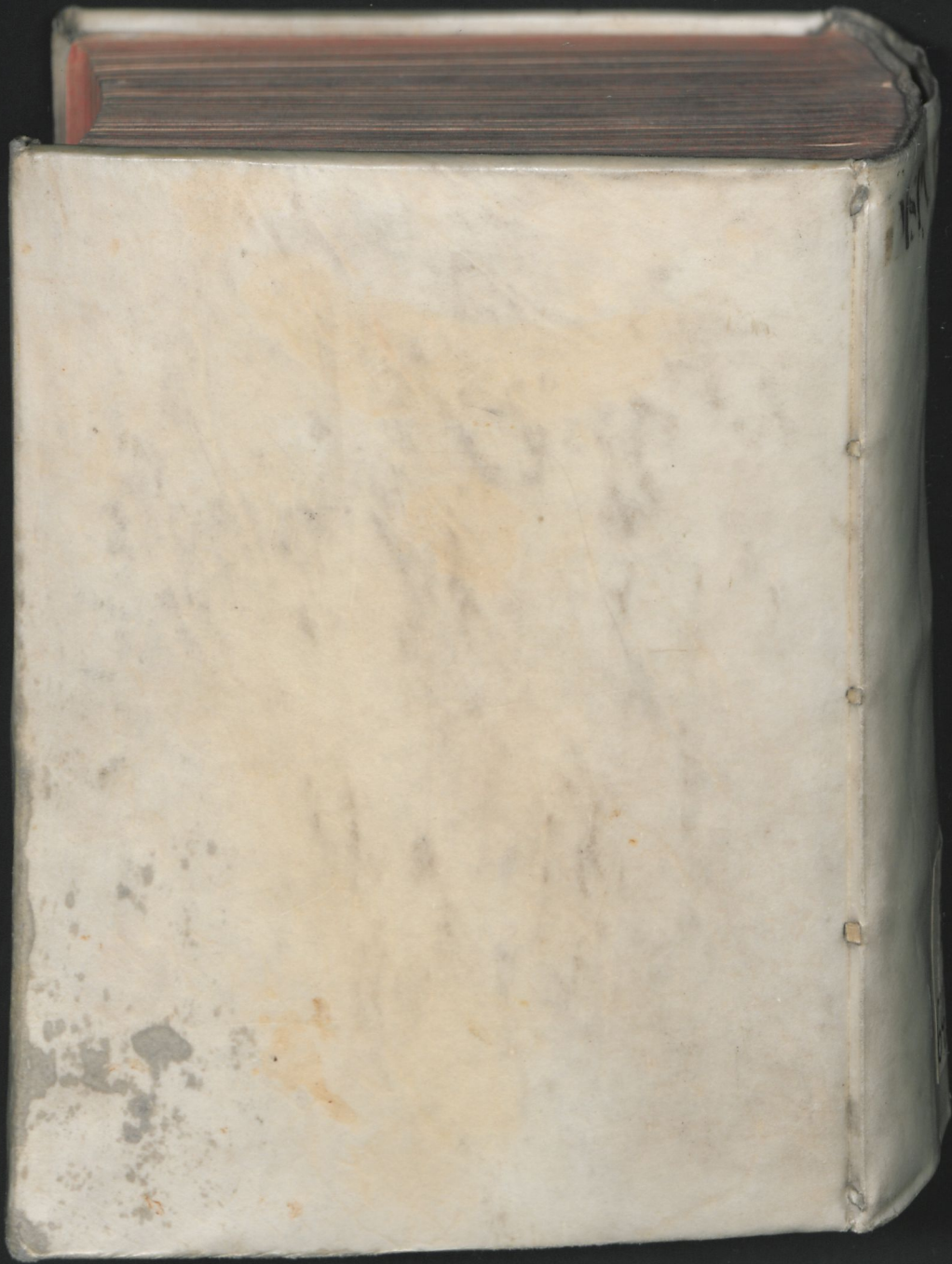

88

2

1017

21

DISSE
A CO
 Franc
TER
 SUB A
 RECTOR
 SERENISS
DN. PHIL
 PRINCIPE PRU
 DVCATV
 IN ILLU
 IN
 ad di
 publico ac pl
ARNOL
 de

A
OO
 S,
 MO,
 NDNB.
 NA
 t
US
 .Typ.

